КПСС XXVII СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 234 (8724). • 6 декабрь, 1985 йил • ЖУМА • Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети 1986 йил ҳосили учун кузги-қишки ишларни ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

Область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлигига, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига, «Главсредазирсовхозстрой»га, Ўзбекистон ССР Госкомсельхозтехникасига, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига, агросаноат бирлашмаларига:

колхозлар, совхозлар раҳбарлари ва мутахассисларининг, барча қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг куч-ғайратини пахта, шоли, сабзавот, бошқа қишлоқ хўжалик экинлари ҳосилини ўз вақтида йиғиштириб олишга, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш давлат планлари сўзсиз бажарилишини ва етиштирилган ҳосил тўла сақланишини таъминлашга қаратиш;

ҳар бир район, колхоз, совхоз ва корхона бўйича 1986 йилда пахта, маккажўхори, шоли, мева, ковун-тарвуз, узум, сабзавот, ем-хашак ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ва эртаги ҳосил олишга қаратилган ташкилий, агротехник ва мелиоратив тадбирлар комплексини ишлаб чиқиш;

қишлоқ хўжалик экинларидан бўшаган ерларни ҳайдашни қисқа муддатда тугаллаш, пахта майдонларини тозалаш ва ўз вақтида шудгорлашни конвейер усулида ташкил этиш ҳамда кузги-қишки комплексининг бошқа агротехника тадбирларини амалга ошириш;

нур ўтказадиган плёнка остига эртаги сабзавот экинлари экишни кенгайтириш, теплицалардан ғоят самарали фойдаланишни таъминлаш. Боғ ва токзорларда буташ, суғориш, ўғит солиш ишларини, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашни, бошқа агротехника тадбирларини ўз вақтида ва сифатли амалга ошириш;

ҳар бир хўжалик бўйича 1986 йилда экиш учун бошоқли экинлар уруғлигини, уруғлик шоли, маккажўхори, беда уруғи, сабзавот-полиз экинлари уруғи ҳамда уруғлик картошкани ўз вақтида тозалаш, юқори экиш кондициясига етказиш ва уларнинг сақланишини таъминлашни ташкил этиш;

хўжаликларнинг ичидаги ва хўжаликлараро суғориш, коллектор-зовур тармоқларини тозалаш ишларини авж олдириб юбориш, бу ишларни қатъий системалар ва массивлар бўйича амалга ошириш, гидротехника иншоотлари, насос станциялари ва кучланиш агрегатлари, хўжаликлар территориясидаги нов-ариқ тармоқлари, вертикал ва горизонтал зовурлар ўз вақтида сифатли ремонт қилинишини таъминлаш ҳамда уларнинг иши устидан мунтазам контрол ўрнатиш топширилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети 1986 йил ҳосили учун кузги-қишки ишларни ўтказиш юзасидан Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги, Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлиги, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, «Главсредазирсовхозстрой», Ўзбекистон ССР Госкомсельхозтехникаси, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва область ижроия комитетлари ишлаб чиққан тадбирларни маъқулладилар.

Қишда сув оқимидан мумкин қадар тўла фойдаланиш, сув омборларида ва ҳавзаларда пландаги ҳажмда сув тўпланишини таъминлаш зарурлиги кўрсатиб ўтилди. Суғориш манбаларида сув қатъий ҳисобга олиниб, сув ресурсларидан тежаб фойдаланиш таъминлансин.

Ҳар бир колхоз, совхоз, Ўзбекистон ССР Госкомсельхозтехникасининг ремонт корхонаси бўйича тракторлар, тупроқни юмшатадиган, экин экадиган ва ҳосилни йиғиштириб оладиган машиналарни ремонт қилиш ва тайёрлаш графигини тузиб чиқиш, хўжаликларнинг ремонт устахоналарини кузги-қишки даврда ишлашга тайёрлашни қисқа муддатда тугаллаш кўзда тутилган. Устахоналар техникани ремонт қилиш учун малакали ишчилар билан таъминланиши, уларнинг меҳнат қилишлари учун зарур шароитлар яратиб берилиши керак.

Фан-техника тараққиётининг усуллари ва илғор тажрибани жорий этиш, бажариладиган ишлар сифатини яхшилаш, кузги-қишки тадбирларнинг бутун комплекси амалга оширилишига алоҳида эътибор берилсин. Ерни экишга тайёрлаш, шўрини ювиш ва бошқа агротехника тадбирлари юзасидан жойларда амалий ишларни кўрсатиш ва семинарлар ўтказиш таклиф қилинди.

Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлигига, Ўзбекистон ССР Ўрмон хўжалиги министрлигига, «Главсредазирсовхозстрой»га ўз вақтида уруғлик бедапоялар ажратиб қўйилишини таъминлаш ҳамда бу бедапояларда беда уруғидан мўл ҳосил олинишини таъминлайдиган агротехника тадбирлари амалга оширилишини ташкил этиш топширилди.

Ўзбекистон ССР Госкомсельхозтехникасига ва унинг жойлардаги органларига колхозлар, совхозлар, сув хўжалиги ташкилотларини техника, эҳтиёт қисмлар, ремонт материаллари, ускуналар ва бошқа зарур воситалар билан таъминлаш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига:

тайёрланган уруғлик пахта бузилмай сақланишини таъминлаш, уни тозалаш, туксизлантириш, саралаш ҳамда марказлаштирилган тарзда дорилашда технологияга риоя қилинишини таъминлаш; шудгорлашдан олдин ерга солишга мўлжалланган фосфорли ва калийли ўғитларни ҳамда гербицидларни, шунингдек ғаллакор хўжаликлар учун минерал ўғитларни ташиб келтириш ҳамда хўжаликларга сотишни жадаллаштириш;

қишки тунлам, ўргимчак кана, мева қурти ва бошқа қишлоқ хўжалик зараркунандалари манбаларини аниқлаш юзасидан текшириш ўтказиш, қишлоқ хўжалик зараркунандалари ва касалликлари манбаларини тугатиш тадбирларини белгилаш ва амалга ошириш топширилди.

Область партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигига, Ўзбекистон ССР Мева-сабзавот хўжалиги министрлигига, «Главсредазирсовхозстрой»га ва ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига алмашлаб экишни ўзлаштириш планини ҳисобга олган ҳолда Қорақалпоғистон АССР, областлар ва хўжаликларнинг категориялари бўйича 1986 йилда қишлоқ хўжалик экинларини жойлаштириш юзасидан таклифларини 1986 йил 15 январга қадар Ўзбекистон ССР Госпланига тақдим қилиш тавсия этилди

Республика, область ва район газеталарининг редакцияларига, ЎзТАГга, Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига республика колхоз ва совхозларида кузги-қишки тадбирларнинг бажарилишини матбуотда, телевидение ва радио орқали мунтазам ёритиб бориш топширилди.

* * *

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети кузги-қишки тадбирлар муҳим аҳамиятга эга эканини эътиборга олиб, партия, совет, қишлоқ хўжалик, сув хўжалиги ва тайёрлаш органларининг, хўжаликлар раҳбарлари ва мутахассисларининг асосий диққат-эътиборини 1986 йилда пахта, дон, сабзавот, мева, узум ва бошқа деҳқончилик маҳсулотларидан эртанги ва мўл ҳосил олиш учун кузги-қишки ишларни ўз вақтида, юқори сифатли ўтказиш зарурлигига қаратади.

ЎН КУНЛИКЛАР ҒОЛИБИ

ЎРТА ЧИРЧИҚ районидаги 56-автотранспорт корхонасида КПСС XXVII съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш учун социалистик мусобақа кун сайин авж олмоқда. Бу меҳнат беллашуви иштирокчилари зиммаларига юксак мажбуриятлар олиб, уларни шараф билан уддалаш учун барча резервлар ва имкониятларни ишга солишга ҳаракат қилишяпти. Область Ленин комсомоли мукофотининг лауреати М. Немцов раҳбарлик қилаётган бригада коллективи бу мусобақада доим пешқадамлик қилмоқда. Зарбдор ўн кунликларда муттасил мукофотли ўринларни эгаллаяпти.

Коллектив бундай ютуқларга, аввало, бригада пудратини қўлланиш, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомига қатъий амал қилиш, мавжуд автомашиналардан самарали фойдаланиш ҳисобига эришмоқда. Бригадада 24 шофер ишлаяпти. Уларнинг 22 нафари прицеп тиркалган автомобилларни бошқармоқда. Бу меҳнат унумдорлигини кескин оширишга, юк ташиш ҳажмини кўпайтиришга олиб келмоқда. Шунинг учун ҳам давлат планлари доим ортиғи билан адо этиляпти. Шу йилнинг ўтган ойларида пландагидан ташқари 10 процент ҳажмида юк белгиланган манзилларга етказиб берилди. Унинг ортиши ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 25,6 процентни ташкил этди.

Бригада коллективи ютуқларида илғор ва тажрибали шофёрларнинг муносиб ҳиссаси бор. О. Олимов, В. Свидовий, В. Русин, Б. Байрамов ва бошқа шу каби пешқадам ҳайдовчилар юк ташиш нормаларини ҳар куни деярли 1,5 бараварга етказиб бажармоқдалар. Улар меҳнатда касбдошларига намуна бўлиш қатори ўзларининг бой иш тажрибаларини ёшларга сидқидилдан ўргатишяпти. Бригада коллективи меҳнати натижаларининг баракали бўлишида бу сезиларли роль ўйнамоқда.

М. МАҲМУДОВ.

РЕЖА—СЪЕЗДГАЧА

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ»нинг 159-трестига қарашли 22-қурилиш бошқармасида Кунвели Заитов бошлиқ комплекс бригада доим пешқадам коллективлар сафида бўлади. Қўли гул бинокорлар бригадалараро социалистик мусобақада мукофотли ўринларни эгалламоқда. Бригада пудрати асосида иш юритаётган 18 кишилик коллектив Ипподромная ва Гайдук кўчалари кесишган жойда бунёд этилаётган 240 ўринли ётоқхона қурилишида фидокорона меҳнат қилмоқда. Меҳнатни ташкил этишнинг прогрессив усулларини қўллаш натижасида қурувчилар кунлик нормаларини доим 20—25 процент ортиғи билан уддалашга эришишяпти. Илғор ишчилардан монтажчи Сервер Адилшаев, пайвандчилар Ринат Шершеев ва Валерий Ҳаиковскийлар меҳнатда ҳамкасбларига ўрнак бўлиш билан бирга КПСС XXVII съезди очиладиган кунгача 1986 йилнинг биринчи квартал планини бажариш ташаббуси билан чиқдилар.

М. ФЕЛЬДМАН.

● **ТОШКЕНТ ёғ-мой комбинатининг маргарин цехи коллективи ўн биринчи беш йилликнинг сўнгги йилини яхши якунламоқда. Давлат планлари муваффақиятли бажарилаяпти. Бунда коммунистик меҳнат зарбдорлари, аппаратчилар Любовь Камильянова (чапда) ва Маҳбуба Зуфароваларнинг ҳам муносиб ҳиссалари бор. Улар нормани доим 150 процентга етказиб бажаришаяпти.**

М. Нуриддинов фотоси.

ПИСКЕНТ РАЙОНИ

● **ОХУНБОБОЕВ номли колхоз пахтакорлари бу йил хўжаликлараро ташкил этилган мусобақада ҳар томонлама пешқадамликни қўлдан бермай келишяпти. Ўтган куни улар биринчилар қатори пахта майдонларини шудгорлашни тугалладилар. 1660 гектар ер нормал чуқурликда, сифатли ҳайдалди. Ибрагим Аблямедов, Умарали Ҳасанов, Зоҳид Исломов, Муслим Туронов сингари механизаторлар ўз тракторларини унумли ишлатиб, барчага ибрат бўлишди.**

БЕКОБОД РАЙОНИ

● **«Кузги шудгор — ерга мадор» дейишади. Бунга тўла амал қилаётган Ленин номли колхоз деҳқонлари шудгорлашни тезкорлик билан бажаришмоқда. Ҳозиргача 2050 гектардан ортиқ майдон сифатли ҳайдалди. Механизаторлар ўртасидаги мусобақада Охун Жуманов ва Қаршибой Тўйчиевлар пешқадамлик қилишяпти.**

БЎКА РАЙОНИ

● РАЙОНДА 29356 гектар майдоннинг 28156 гектари сифатли ҳайдаб қўйилди. Бу борадаги топшириқ 96 процентга бажарилди. Айни кунларда районда 148 та ҳайдов трактори унумли ишлатилиб, кунига 600 гектардан ортиқ ер шудгорланмоқда. «Партия XX съезди», «Ленин йўли», Тимирязев номли, «Октябрь 40 йиллиги» колхозлари ва «Гулистон» совхози деҳқонлари шудгорлашни биринчилардан бўлиб тугаллашди. Бу тадбир кеча яна икки хўжалик — К. Маркс номли ва «Ленинобод» колхозларида ҳам ниҳоясига етказилди.

ҒАЛАБА РАЙОНИ

● РАЙОНДА шудгорлаш тугалланди. Айни кунларда маҳаллий ўғит ташиб чиқариш, ариқ-зовурларни тозалаш ва бошқа кузги-қишки тадбирлар уюшқоқлик билан бажарилмоқда. Энгельс номли, Ленин номли, Свердлов номли колхозлар ҳамда «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» ва «Огонёк» совхозларида бу ишлар, намунали олиб борилмоқда.

ПЛАН ИНТИЗОМИГА ҚАТТИҚ РИОЯ ҚИЛИНСИН

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюроси плансиз объектлар қуриш ва шу мақсадлар учун меҳнат, моддий-техника ва молия ресурсларини қонунга хилоф равишда чалғитиш фактларини текшириш натижаларини кўриб чиққанлиги илгари хабар қилинган эди. Шу масала юзасидан қабул қилинган қарорда айрим корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарлари уй-жой ва социал-маданий-маиший объектлар қурилишига зарар етказиб, ётоқхоналар, ҳисоблаш марказлари, лаборатория корпуслари деган ниқоб остида маъмурий бинолар қуришдан иборат яроқсиз практикани давом эттираётганликлари уқтириб ўтилди. Сохта обрў-эътибор орттириш кетидан қувиб, хизмат кабинетларини жиҳозлашда ортиқчаликларга йўл қўйиш ҳолларига барҳам берилмаган, шу мақсадлар учун қимматбаҳо материаллар сарфланмоқда.

Самарқанд шаҳрида план интизомини қўпол равишда бузилаётганлиги очиб ташланди. Бу ерда уй-жойлар ва бошқа объектлар қуриш топшириқлари муттасил барбод этилаётган бир пайтда бир қанча маъмурий бинолар анча илдам қурилмоқда. Бухоро, Сурхондарё областларида ва бошқа областларда, Қорақалпоғистон АССРда ана шу масалаларда жиддий камчиликларга йўл қўйилди.

Бир неча бор огоҳлантиришларга қарамай, министрлик ва идоралар раҳбарларининг ҳаммаси ҳам ҳисоблаш марказлари ва лойиҳа институтларининг биноларини бошқарув аппаратини жойлаштириш учун мослаштиришга асло йўл қўймаслик ҳақидаги кўрсатмалардан тўғри хулоса чиқариб олмадилар. «Узколхозстрой» бирлашмасининг раҳбарлари, унинг раиси Э. А. Ашуров исрофгарчилик ва масъулиятсизлик йўлини тутиб, «Узмежколхозпроект» институти биносини қуришда катта ортиқчаликларга йўл қўйдилар, пардози қимматга тушган ва раҳбарлар учун катта-катта кабинетлари бўлган бу бинонинг тўрт қавати бирлашма аппарати учун ажратилди. Бинонинг сметадаги қиймати планда белгиланганидан 440 минг сўмдан зиёд ошиб кетди.

Тошкент шаҳрида Госкомсельхозтехника биноларини, баъзи бир бошқа объектларни қуриш пайтида ҳам план интизоми бузилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюроси плансиз объектлар қурилиши устидан назоратни таъминламаганлиги, шундай ғайриқонуний ишларга йўл қўяётган корхона ва ташкилотларга зарур молиявий таъсир чораларини кўрмаганлиги учун СССР Қурилиш банки республика конторасининг бошқарувчиси ўртоқ Т. С. Азимовга ва СССР Давлат банки республика конторасининг бошқарувчиси ўртоқ Ш. Ёқубовга виговор эълон қилди. Давлат маблағини тежаш тўғрисидаги партия қарорларига риоя этмаганлиги ва интизомсизлик кўрсатганлиги учун «Узколхозстрой» бирлашмасининг раиси ўртоқ Э. А. Ашуровга КПСС аъзоси учет карточкасига ёзиш шарти билан қаттиқ виговор берилди. У эгаллаб турган лавозимидан бўшатилди. Камчиликларга йўл қўйганликлари учун Ўзбекистон ССР Госстройининг раиси ўртоқ Ш. У. Хайдаровага ва Ўзбекистон ССР Госкомсельхозтехника раиси ўртоқ М. И. Эгамбердиевга қаттиқ танбеҳ берилди.

Партия комитетларига, Ўзбекистон ССР Министрлар Советига қурилишда ортиқчаликларга ва назоратсизликка йўл қўйган бошқа ходимларни жавобгарликка тортиш, белгиланган тартибни бузиб қурилган бинолардан оқилона фойдаланиш масалаларини ҳал этиш таклиф қилинди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюроси область, шаҳар, район партия комитетларига плансиз қурилишга ва улар учун меҳнат, моддий-техника ва молия ресурсларини ғайриқонуний жалб этишга чек қўйиш соҳасидаги партия йўл-йўриқлари сўзсиз бажарилиши учун раҳбар кадрларнинг шахсий масъулиятини ошириш вазифасини юклади. Ишлаб чиқариш қувватларини, уй-жойларни, мактабгача тарбия ва даволаш муассасаларини ҳамда бошқа социал-маданий-маиший объектларни ўз вақтида ишга тушириш учун, партия ва давлат интизомига, социал адолат принципларига қаттиқ риоя қилиш учун ҳар бир раҳбардан қатъий масъулият талаб қилиниши зарур.

МОСКВАДАН ЖЎНАБ КЕТДИ

Зимбабве Африкаликлар Миллий Иттифоқи — Ватанпарварлик фронти (ЗАНУ — ПФ) партияси Президенти ва Биринчи секретари, Зимбабве Республикаси Бош министри Роберт Габриэль Мугабе 4 декабрь куни Москвадан жўнаб кетди. У КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг таклифига биноан партия — ҳукумат делегациясига бош бўлиб Совет Иттифоқига расмий визит билан келган эди.

Аэродромда Р. Мугабени, делегация аъзоларини КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, бошқа расмий кишилар кузатиб қолдилар.

* * *

Р. Мугабе жўнаб кетиш олдидан СССР Ташқи ишлар министрлигининг матбуот марказида совет ва чет эл журналистлари учун матбуот конференцияси ўтказди.

Р. Мугабе меҳмондўстлик учун Совет раҳбарларига, КПССга ва бутун совет халқига чуқур миннатдорчилик изҳор этиб, визит чоғида ўтказилган суҳбатлардан мамнун бўлганлигини билдирди. Визит, деди у, Совет Иттифоқи билан Зимбабве ўртасидаги, икки мамлакат раҳбарлари ўртасидаги дўстона муносабатларни мустаҳкамлашда муҳим роль ўйнайди. (ТАСС).

ЧОРВА ҚИШЛОВИ «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» НАЗОРАТИДА

ВАЪДАЛАР БАЖАРИЛЯПТИ, АММО...

ОБЛАСТЬ ижроия комитетининг навбатдаги мажлисида халқ депутатлари Орджоникидзе район Советининг ижроия комитетининг чорвачилик ва озуқачиликни янада ривожлантириш соҳасидаги иш фаолияти кўриб чиқилиб, бу борада муайян тадбирлар амалга оширилаётганлиги қайд этиб ўтилди.

РАЙОНДА давлатга мол ва парранда гўшти сотиш планлари муваффақиятли бажариляпти. Сут ва тухум сотишда ҳам календарь пландан олдинда борилмоқда.

Бу йил 30,8 минг тонна дағал озуқа тайёрланди, 28,5 минг тонна силос бостирилди. Чорва қишлови даври учун 24,6 минг тонна (паррандачилик фабрикаларидан ташқари) озуқа бирлиги ажратилади. Умуман қишлов даврида ҳар бош қорамолга бериш учун ўртача 21,7 центнердан озуқа бирлиги жамғариб қўйилган. Бу ўтган йилдагидан 6 центнер кўпдир.

Бироқ область ижроия комитетининг мажлисида район маҳаллий Советларининг чорвачиликни ривожлантириш, фермаларни қишловга тайёрлаш соҳасидаги ишларида бир қатор камчилик ва нуқсонлар ҳам борлиги таъкидланди. Масалан, колхоз ва совхозларнинг раҳбарларига нисбатан талаб сусайтириб юборилганлиги сабабли бешта хўжаликда, жумладан Ленин номли ва «Маданият» колхозларида, «Красний водопад» экспериментал базасида давлатга сут сотиш плани бажарилмай қоляпти. Шунинг таъсирида район бўйича давлатга сут сотишда ўтган йилдагидан орқада қолинмоқда. «Қибрай» совхози ҳамда Ленин номли ва «Маданият» колхозларида сигирлардан соғиб олинаётган сут 300—400 килограммга камайтириб юборилганлиги натижасида район бўйича ҳам бу кўрсаткич ўтган йилдаги даражадан пасайиб кетди.

Соғин сигирлар сутининг камайишига олиб келаётган асосий нуқсонлардан бири кўпгина хўжаликларда қишловга пухта тайёргарлик кўрилмаганлигидир. Шунинг оқибатида бир қатор фермалардаги озуқа цехлари ишламаяпти. Дағал озуқалар қайта ишланмай, хушхўрлиги ва тўйимлилиги оширилмай, сифатсиз ҳолда молларга берилмоқда.

Район хўжаликларида ички эҳтиёжлар баҳонаси билан кўп моллар сўйиб юборилаётир. Масалан, шу сабаб билан сўйилган 1230 бошдан зиёд қора молнинг ўртача тирик вазни 143 килограммни ташкил этди. Бошқача қилиб айтганда бундай нотўғри муносабат оқибатида район бўйича 240 тоннадан зиёд гўшт йўқотилди. «Қизил Ўзбекистон», «Октябрь» колхозлари, Орджоникидзе номли совхоз ҳамда «Красний водопад» экспериментал базасида айниқса, ёш молларнинг беҳуда сўйиб юборилишига йўл қўйилмоқда.

Бундай нуқсонлар район, посёлка ва қишлоқ Советлари ижроия комитетларининг чорвачиликни ҳамда озуқачиликни ривожлантириш билан жиддий шуғулланмаётганликлари туфайли юз бераётганлиги область ижроия комитети мажлисида алоҳида уқтирилди. Ижрокомлар қабул қилаётган қарорларнинг бажарилиши таъминланмаяпти. Хўжаликларнинг раҳбарларига нисбатан талабчанлик бўшашиб кетган.

Район ижроия комитети, район агросаноат бирлашмаси ҳамда район хўжаликлари раҳбарлари ва мутахассисларига чорвачилик маҳсулотлари етиштиришдаги қолоқликни йўқотиш юзасидан конкрет чоралар кўриш, план топшириқларининг бажарилиши устидан кундалик назорат ўрнатиш топширилди.

ТАЖРИБАГА ТАЯНИБ

БЎСТОНЛИҚ районидаги «Хўжакент» совхози чорвадорлари чорва қишловини муваффақиятли ўтказишмоқда. Қорамолларни қишки рацион асосида сифатли парвариш қилиш, санитария-гигиена ҳолатларини мунтазам назорат қилиш туфайли улардан ёздагидек мўл маҳсулот олишга эришилмоқда. Бу борада, айниқса, совхоз сут-товар фермаси меҳнаткашлари салмоқли натижаларга эришмоқдалар. Улар ҳозиргача 1030 тоннадан ортиқ сут етиштирдилар.

Бу ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 47 тонна кўпдир.

Совхозда қишлов даврида чорвадорлар ўртасидаги ўзаро социалистик мусобақа янада кучайтирилади. Илғорлар тажрибаси кенг ёйилади. Ғолиблар моддий ва маънавий жиҳатдан рағбатлантириб борилади. Шунинг учун ҳам ҳамма бирдек юқори маҳсулдорликка эришиш учун курашади. Айни кунларда бу ерда ҳар бош соғин сигирдан 9—10 килограммдан сут соғиб олинмоқда. Илғор сут соғувчиларнинг кўрсаткичи эса 11—12 килограммдан ошяпти.

Совхозда қорамолларни қишдан соғлом олиб чиқиш, маҳсулдорлигини доимо юқори бўлишини таъминлаш юзасидан конкрет тадбирлар белгилаб олинган. Бу ишлар муваффақиятли амалга оширилмоқда.

А. ПУЛАТОВ.

МУСОБАҚА САҲИФАСИ

ЙИЛНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ ЯКУНЛАЙЛИК

ЯХШИ НАТИЖАЛАР ВА НУҚСОНЛАР

ИҚТИСОДИЙ ОБЗОР

ЎН БИРИНЧИ беш йиллик ва унинг якунловчи йили тугашига бир ойдан камроқ вақт қолди. Барча совет кишилари қатори областимиз меҳнаткашлари ҳам уни муваффақиятли якунлаш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Бирлашмалар ва корхоналарда, қурилиш ва транспорт ташкилотларида меҳнат кўтаринкилиги ҳукм сурмоқда.

Бу умумхалқ ватанпарварлик ҳаракати саноат ишида ижобий натижаларга олиб келмоқда. Область статистика бошқармасининг маълумотларига қараганда, якунловчи йилнинг ўтган ўн ойлик маҳсулот реализация қилиш плани зиёдаси билан бажарилди. Шу давр мобайнида қўшимча ишлаб чиқарилиб, буюртмачиларга етказиб берилган маҳсулот ҳажми деярли 36 миллион сўмликни ташкил этди. Индустриямиз ходимлари фаолиятининг айрим муҳим кўрсаткичлари ҳам дуруст бўлди. Жумладан, меҳнат унумдорлиги планда назарда тутилганидан анча ортди. Унинг ўсиши топшириқдагига нисбатан 3,4 процент кўп бўлди. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ўсишининг аксарият қисми меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига таъминланди.

Областимиз саноатчиларининг бу катта меҳнат ютуғида республикамиз пойтахти, қатор шаҳарлар ва районлар ишлаб чиқариш коллективларининг муносиб ҳиссалари бор. Янгийўл, Оҳангарон, Нариманов шаҳарлари индустрияси ходимлари социалистик мажбуриятларини ҳам шараф билан уддаламоқдалар.

Қатор саноат тармоқлари ишчи-хизматчилари графикдагидан ўзиб ишлашмоқда. Ишлаб чиқариш жараёнларини тинмай механизациялаш ва автоматлаштириш, замонавий асбоб-ускуналарни жорий этиш, прогрессив технология ва илғор иш усулларини қўлланиш, ишлаб чиқаришни интенсив ривожлантириш йўлидан бориш муваффақият негизи бўлмоқда. Айниқса, энергетикларимиз эришаётган ютуқлар салмоқли бўлмоқда. Улар ўн ойда халқ хўжалиги эҳтиёжлари учун қўшимча ўнларча миллион киловатт-соат ҳаётбахш нур етказиб бердилар. Шунингдек, олтингугурт кислотаси, тракторлар, компрессорлар, трактор культиваторлари, қишлоқ хўжалиги машиналари, цемент, асбоцемент қувурлари, керамика плиталари ишлаб чиқариш топшириқлари ортиғи билан бажарилмоқда. Қатор кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқаришда ҳам муайян ютуқлар қўлга киритилмоқда.

Лекин бундай ютуқлар қатори саноатчиларимиз фаолиятида кўпгина нуқсонлар ҳам содир бўлмоқда. Давлат плани бажарилгани ҳолда зиммага олинган социалистик мажбуриятлар деярли барча бандлари бўйича уддаланмаяпти. Айни вақтда ўнлаб бирлашмалар ва корхоналар маҳсулот реализация қилиш ўн ойлик топшириқларини бажармадилар. Ангрен ва Чирчиқ шаҳарлари, Оққўрғон ва Ўрта Чирчиқ районлари саноатида шундай бўлди. Умуман областимиз бўйича 24 корхона зиммасидаги вазифани уддасидан чиқмади. Бунинг натижасида 60 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот кам ишлаб чиқарилди. Айниқса, Олмалиқ рўзғор химияси заводи, Чирчиқдаги «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Ангрендаги кўмир разрези, Ўзбекистон металлургия заводи ва бошқа шу каби етакчи корхоналаримиз йил бошидаги қолоқликдан ҳали ҳам чиқа олганлари йўқ.

Ўн биринчи беш йиллик ва унинг сўнгги йилини меҳнатда яхши кўрсаткичлар билан якунлаш учун социалистик мусобақани янада авж олдириш, уни муттасил такомиллаштириб бориш талаб этилади. Эришилган муваффақиятларни янада мустаҳкамлаш учун барча резервлар ва имкониятларни қидириб топиш ва ишга солиш лозим. Бунинг учун аввало, ҳар бир меҳнат коллективининг қолоқлик сабабларини аниқлаш ва уларни зудлик билан бартараф этиш учун зарур чораларни кўриш керак.

КПССнинг съездолди ҳужжатлари саноатчиларимизнинг меҳнат шижоатини янада кучайтириб юборди. Уларнинг куч-ғайратини областимиз индустрияси ва умуман ҳар бир ишлаб чиқариш коллективи олдида турган вазифаларнинг, зиммага олинган социалистик мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилишига сафарбар этиш керак.

ҲАР СОҲАДА ИҚТИСОД ҚИЛАЙЛИК

Тежалгани ҳисобига икки кун

Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводи коллективи республикамиз пойтахтида биринчилардан бўлиб камида икки кун тежаб қолинган материаллар, хомашё ва ёқилғи ҳисобига ишлашга аҳд қилган эди. Коллектив шу ваъданинг устидан чиқиш учун ишлаб чиқаришнинг барча бўлинмаларида тежамкорликка алоҳида эътибор бермоқда. Цехларда кўплаб ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилияпти. Ишлаб чиқариш жараёнлари муттасил такомиллаштирилмоқда. Ишлаб чиқариш чиқиндиларини камайтириш ва уларни қайта ишлашга қаратилган муайян ишлар қилинмоқда. Айниқса, ишчи-хизматчилар тежамли ишлаш учун бошланган курашда фаол иштирок этмоқдаларки, бу материаллар, хомашё ва ёқилғини иқтисод қилиш йўлидаги курашнинг янада самарали бўлишига ижобий таъсир кўрсатмоқда.

Ўнлаб машинасозлар ўзларининг тежамкорликка қаратилган таклифлари билан чиқмоқдалар. Масалан, слесарь А. Шамсунов станокларни подонларга ўрнатиш ташаббуси билан чиқди. Бундай поддонларни станоклар тагига қўйиш билан мойнинг исроф бўлиши тамомила бартараф этилди. Натижада ҳар ойда ўнлаб тонна шундай қимматли хомашёни тежаб қолиш мумкин бўлмоқда.

Гальваник Г. Зарипов эса электрик ванналарнинг қизитгичларини барвақт ишлатиб қўйишни таклиф этди. Смена бошланишигача иситгичларни ёқиб қўйиш иш вақтининг тежалишига олиб келмоқда. Чунки ишчи смена бошланиши билан маҳсулот ишлаб чиқара бошлайди. Илгари эса қизитгичларни қиздириш учун иш вақтининг анчагина қисмини сарфлашга мажбур бўлар эди.

Новатор ишчилар тежамкорлик билан боғлиқ бўлган турли муаммоларни ўз кучлари билан ҳал қилишдан ташқари бу ишга инженерлик, технологик хизматлар ходимларининг ҳам фаол қатнашишини талаб қилиб чиқмоқдалар. Ҳамманинг бир ёқадан бош чиқариб изланиши эса кўнгилдагидек натижа бермоқда.

— Материаллар ва хомашёни тежаш учун ҳар бир операцияни аниқ амалга ошириш, технология режимига қатъий амал қилиш, айниқса, материаллар ва хомашёнинг ҳисоб-китобини ва улар сарфи устидан назоратни пухта йўлга қўйиш керак, — дейди завод директорининг иқтисод бўйича ўринбосари Д. Берштин. — Коллективимиз йил давомида икки кун тежаб қолинган хомашё, ёқилғи ва материаллар ҳисобига ишлаши учун биз металлдан фойдаланиш коэффициентини 9 процент оширишимиз, электр энергияси сарфининг солиштирма нормасини 0,7 процент камайтиришимиз керак. Бунга эришиш жуда мушкул вазифа. Чунки, маҳсулот бирлигини ишлаб чиқариш учун қанча электр энергияси сарфланиши планда аниқ белгиланган. Унинг ортиқчаси йўқ. Лекин изланса имкони топилар экан.

Конструкторларимиз янги узелларни яратишда уларнинг элементлари енгил бўлишига ҳаракат қилмоқдалар. Технологлар эса металл тахталари ва прокатни бичишни такомиллаштирмоқдалар. Масалан, яқинда пахта териш машиналари бўйича давлат махсус конструкторлик бюроси комиссияси «зангори кема»ларнинг инженерларимиз томонидан модернизация қилинган узелларини конструкцияларини кўриб чиқдилар. Уларнинг бу иши маъқулланди.

Корхона цехларида электр энергиясини тежашга қаратилган кўплаб таклифлар амалга оширилмоқда. Бош энергетик хизмати нурдан фойдаланиш устидан қаттиқ назорат ўрнатди. Тўғри, ҳар бир станокка счётчик қўйиб бўлмайди. Лекин барча участка ва бригадалар учун энергияни тежаш бўйича аниқ вазифалар белгиланди. 200 га яқин счётчик ўрнатилди. Бу электр энергиясидан тежаб-тергаб фойдаланишга ёрдам бермоқда. Бу хайрли ишда яхши кўрсаткичларга эришган коллективлар, айрим ишчи-хизматчилар моддий рағбатлантирилмоқда. Йил бошидан бери завод коллективига иш ҳақига қўшимча 80 минг сўм маош тўланганлиги шу боисдандир.

Тежамкорликда Н. Ёрманов раҳбарлик қилаётган бригада коллективи яхши кўрсаткичларга эришмоқда. Бунда бригадир катта роль ўйнамоқда. У тайёрлов цехида 15 йилдан бери ишлаб келаяпти. Шунинг учун ҳам технологиянинг барча икир-чикирларини яхши билади. Бригада аъзолари йил давомида икки кун тежалган хомашё ҳисобига ишлаш ҳақидаги мажбуриятларини биринчилар қаторида бажариб қўйдилар.

Инженерлар ва ишчиларнинг ҳамкорлиги яхши самара бераётганлигини кўрсатувчи кўплаб далиллар ҳам келтириш мумкин. Улар ўртасида ўнларча шартномалар тузилди. Бу ўтган вақт ичида 1 миллион киловатт-соатдан ортиқ электр энергиясини, 500 тоннага яқин прокатни тежаб қолиш имконини берди. Бундай ҳамкорликда ишлаётган коллективлардан инженер А. Пузирев раҳбарлик қилаётган группа тежамкорликда бошқаларга намуна бўлмоқда. Бу группада Н. Ёрманов бошчилигидаги тайёрловчилар, П. Желтопузов раҳбарлик қилаётган штамповкачилар ва профил участкасининг П. Ҳакимов етакчилик қилаётган бригадалари ҳамкорликда меҳнат қилмоқдалар. Улар ўзаро изланиш натижасида қатор заготовкалар ҳажмини қисқартиришга эришдилар, илгари чиқитга чиқариб ташланаётган чиқиндилардан ҳам фойдаланмоқдалар. Ҳар бир деталь заготовкасининг 5—10 миллиметр юпқа тайёрланиши эса тонналаб қимматли металлни иқтисод қилишга ёрдам бермоқда.

Машинасозлар тежамкорликда яхши натижаларга эришиш учун изланишлар кўламини тобора кенгайтиришяпти. Бу эса яна кўплаб материаллар, хомашё, электр энергияси ва ёқилғи иқтисод қилиш имконини беради.

В. КЛЕМЕНТЬЕВ,
Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги заводи катта инженери.

ЗАРБДОРЧАСИГА ИШЛАБ

„ЎЗБЕКИСТОН ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида «КПСС XXVII съездига — 27 зарбдор ўн кунлик!» ҳаракати тобора авж олмоқда. Бу ҳаракатда комсомол-ёшлар ҳам актив қатнашмоқдалар. Ўтган ўн кунликларда 10-цех чеварлари энг яхши кўрсаткичга эришдилар. Унумли ва сифатли ишлашда ВЛКСМ аъзоларидан Маърифат Насриддинова, Муҳайё Мирсандова, Жамила Мўминова, Комила Тегенова, Гулнора Холиқова сингари илғорлар ҳаммага намуна бўлишяпти.

С. СУЛТОНОВ.

ЎЗБЕКИСТОН — БОЛГАРИЯ

ҲАМКОРЛИК КУЧАЙМОҚДА

БИЗ бир неча йилдан бери болгариялик ҳамкасбларимиз — «Вулкан» цемент заводининг шифер цехи пешқадам коллективлардан ҳисобланган Стоян Нейков раҳбарлигидаги бригада аъзолари билан ўзаро мусобақалашиб келяпмиз. Икки ўртадаги ҳамкорлик йилдан йилга мустаҳкамланмоқда. Биз иш тажрибаларимизни бажонидил ўртоқлашамиз, билмаганларимизни сўраб ўрганамиз, билганларимизни эса сидқидилдан ўргатамиз.

Коллективимиз мусобақадошларимиз билан ўзаро меҳнат беллашуви ҳақидаги шартномага имзо чекканида ўн биринчи беш йиллик топшириғини тўрт йилда бажаришга аҳд қилган эди. **Шуни хурсандчилик билан маълум қилиш мумкинки, бу ваъда анча зиёдаси билан адо этилди. Бригадамиз барча аъзоларининг фидокорона меҳнати, виждонан ишлаши туфайлигина шундай ютуқлар қўлга киритилди.**

Бригадамизнинг ҳар бир аъзоси мажбуриятнинг шараф билан бажарилишига муносиб ҳисса қўшишга астойдил ҳаракат қилди. Ишчиларимиз қўшимча касбларни ўрганишди, бир неча операцияларни бемалол бажарадиган бўлишди. Касб маҳоратларини оширибгина қолмай, ўзларининг техник билимлари доирасини ҳам кенгайтириб бордилар. Ҳамма бир оила аъзоларидек ишлади. Шу туфайли ҳам мажбуриятни муддатидан бир неча ой илгари бажардик. **Ўн биринчи беш йиллик планда назарда тутилганидан ортиқча 8 миллион 310 минг дона шартли плита шифер қолиплашга муваффақ бўлдик. Шу кунларда эса 1987 йилнинг февраль ойи ҳисобига ишлаяпмиз.**

Коллективимиз эришган ютуқларда бригадамизнинг тажрибали ва ишчан аъзоларидан слесарь Шарофиддин Қосимов, оператор Зинаида Макаровна, ишчи Антонина Разживина, оператор Васса Умерщеваларнинг ҳиссаси каттадир.

Ҳозир коллективимиз «КПСС XXVII съезди шарафига—27 зарбдор ўн кунлик!» шиори остида бошланган умумхалқ ҳаракатида фаол қатнашмоқда. Биз мамлакатимиз коммунистларининг шу буюк анжуманини муносиб кутиб олишга қатъий аҳд қилганмиз. Съезд очиладиган кунгача ўн иккинчи беш йилликнинг бир ярим йиллик топшириғини бажарамиз. Умуман, коллективимиз ўн иккинчи беш йиллик топшириғини 3,5 йилда уддалашга аҳд қилди. Биз, албатта, ваъдамизнинг устидан чиқамиз. Болгариялик ҳамкасб дўстларимиз билан яхши йўлга қўйилган ўзаро ҳамкорлик, социалистик мусобақа ҳам шу марранн шараф билан эгаллашимизга ёрдам беришига ишончимиз комил.

З. ҚОРАЕВ,
«Ахангаранцемент» ишлаб чиқариш бирлашмаси шифер қолиплаш машинаси бригадаси бошлиғи.

ТАШАББУСИ МАЪҚУЛЛАНГАН МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИ ИЗИДАН

ПОТОК УСУЛИ — СИФАТ КАФОЛОТИ

ХАЛҚИМИЗНИНГ кун сайин ошиб бораётган диди ва талабига мос юксак сифатли газламалар ишлаб чиқаришни кўпайтириш ўз сафига минглаб кишиларни бирлаштирган тўқимачиларимиз коллективининг айни муддаосидир. Бунга эришиш учун янги-янги резервлар ва имкониятлар ишга солинмоқда.

Ҳозирги вақтда барча фабрикаларда сифат комиссиялари ишлаб турибди. Цехларда эса маҳсулот сифатини назорат қилувчи штаблар ташкил этилди. Бу комиссия ва штаблар аъзолари вақти-вақти билан бевосита иш жойларида бўлиб, маҳсулотнинг тўқилиши сифатини назорат қиладилар. Аниқланган камчиликларни зудлик билан бартараф этишда ишчи-хизматчиларга яқиндан ёрдам берадилар.

Яқинда комбинатда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифатини юксалтириш ва иш самарадорлигини ошириш имконини берадиган яна бир илғор усул жорий қилинди. Биринчи тўқув фабрикасининг 1-участкасида юксак сифат потоги ташкил этилди. Бу потокда участканинг тажрибали ишчилари, моҳир мастер ёрдамчилари ишламоқдалар. Бригадаларнинг бирига Р. Волков, иккинчисига эса М. Солтановлар раҳбарлик қилмоқдалар. Улар газламанинг янги тури ҳисобланган «Зуҳра» матосини ишлаб чиқаришяпти. Бу потокнинг дастлабки ишлари унинг сифатга кафолат бўла олишини исботлаб турибди.

Участкадаги 40 та дастгоҳ шу потокка бирлашган. Уларни тўқувчилардан Г. Частукина, В. Ивахненко, Л. Трифилова, А. Бамшина каби ўз касбининг моҳирлари бошқаришяпти.

«Зуҳра» газламасини ишлаб чиқаришни ўзлаштириш анча машаққатли бўлди. Лекин ишбилармон тўқувчилар бой тажрибаларини сафарбар этдилар. Шунинг учун ҳам қисқа муддатда қийинчиликлар енгиб ўтилди. Иш бир маромда давом этадиган бўлди. Унга тўқувчилар меҳнатини оқилона ташкил этиш, энг муҳими мавжуд асбоб-ускуналардан тўла фойдаланиш ҳисобига эришилди.

Потокда ишлаётган иккала бригаданинг меҳнат кўрсаткичлари юксак бўлмоқда. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми бўйича топшириқ зиёдаси билан адо этилаяпти. Айниқса, янги газламаларнинг сифати яхшиланяпти. Масалан, ўтган ойда Р. Волков раҳбарлигидаги бригада аъзолари тўқилган газламанинг ҳаммасини биринчи сортга топширдилар. М. Солтанов етакчилик қилаётган коллективнинг бу кўрсаткичи 97,4 процентни ташкил этди. Бу юксак натижалардир. Янги усулда ишлаш натижасида дастлабки ойдаёқ 1-бригадада топшириқ 104,2 процент, 2-бригадада 109,3 процент қилиб адо этилди.

Шу ерда ремонтчиларнинг ҳам хизматини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Улар ўз вазифаларига виждонан ва масъулиятни чуқур хис қилиб қарайдиган бўлиб қолдилар. Чунки, манфаатдорликлари ҳам кўп жиҳатдан шу потокда ишлаётган бригадаларнинг иш кўрсаткичларига боғлиқдир. Потокдаги асбоб-ускуналар бир маромда ишлаб турса бундан ремонтчилар ҳам манфаат кўрадилар. Улар шунга қараб моддий ва маънавий рағбатлантириладилар. Буни чуқур ҳис қилган ремонтчилар асбоб-ускуналарни ремонт қилиш ва созлашнинг кўнгилдагидек бўлишини таъминламоқдалар.

Юксак сифат потоги фабрикадагина эмас, балки корхонада ҳам янгилик ҳисобланади. Унинг самаралари қисқа муддатдаёқ кўзга ташланди. Шунинг учун ҳам бундай потокларни комбинатнинг барча бўлинмаларида ташкил этиш тадбирлари ишлаб чиқилмоқда. Бу маҳсулот сифатини янада ошириш, газламаларнинг харидоргир бўлишини таъминлашга сезиларли даражада ёрдам беради.

З. ДЎСТМУҲАМЕДОВА,
Тошкент тўқимачилик комбинати ходими.

«Социалистик мусобақани ташкил этиш ва унинг формалари такомиллаштирилсин, бу мусобақа ишда юксак натижаларга эришишга йўналтирилсин».
(ССРНИ ИҚТИСОДИЙ ВА СОЦИАЛ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ 1986—1990 ЙИЛЛАРГА ҲАМ ДА 2000 ЙИЛГАЧА БЎЛГАН ДАВРГА МЎЛЖАЛЛАНГАН АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРИ ЛОЙИҲАСИДАН).

● ОЛМАЛИҚ мис эритиш **заводи цехларида КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олиш юзасидан бошланган мусобақа тобора оммавий тус олмоқда. Ишчи-хизматчиларнинг аксарият кўпчилиги бу ватанпарварлик ҳаракатида фаол иштирок этмоқда. Улар зиммаларига оширилган мажбурият олиб, уни муваффақиятли уддалаш учун фидокорона ишлашяпти. Бригадалар ўртасидаги социалистик мусобақада Геннадий Яковлевич Кучеров раҳбарлик қилаётган мис қуювчилар коллективи аъзолари пешқадамлик қилишяпти. Суратларда: Г. Я. Кучеров бир группа бригада аъзолари билан навбатдаги ишлар ҳақида суҳбатлашмоқда (ўнгда юқорида); тайёр маҳсулотни истеъмолчиларга юборишга тайёрлаш. Бу ерда бригада аъзоларидан Исмоил Ҳабибуллин (чапда) ва Тейфук Шахбозовлар унумли ишламоқдалар.**

Р. Нуриддинов фотоси. (ЎзТАГ).

Қолоқ корхоналар бурчаги

ОЛМАЛИҚ РЎЗҒОР ХИМИЯСИ ЗАВОДИ

БУ ЗАВОД кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқарувчи йирик корхоналардан бири ҳисобланади. Шунинг ўзи коллектив зиммасидаги вазифанинг нақадар масъулиятли, айни вақтда шарафли эканлигини кўрсатади. Лекин, афсусланарлиси шундаки, корхона коллективи унинг уддасидан чиқаолмаяпти. Кейинги йилларда сурункасига давлат планларининг бажарилишини таъминламаяпти.

Завод бу йил ҳам қониқарсиз ишламоқда. Якунловчи йилнинг дастлабки ойларидан бошлаб коллектив фаолиятининг барча муҳим кўрсаткичлари белгиланганидан паст бўлмоқда. Масалан, маҳсулотни реализация қилиш планининг бажарилишига назар солайлик. Шу йилнинг ўтган ўн ойида реализация қилинган маҳсулот ҳажми пландагидан 2,4 миллион сўмлик кам бўлди. Бунинг асосий сабабларидан бири материал ва хомашё таъминотидаги нуқсонлардир. Қатор маҳсулот етказиб берувчи корхоналар зиммага олган шартнома мажбуриятларини бажаришмаяпти. Бунинг оқибатида пемза, техник мой ва бошқа шу каби материаллар етарли олинаётгани йўқ.

Ишдаги нуқсонларни фақат шу билан изоҳлаб бўлмайди. Бевосита корхонанинг ўзидаги ички резервлар ва имкониятлардан тўла фойдаланилмаётганлиги ҳам шунга олиб келмоқда. Меҳнат унумдорлиги юксалиш ўрнига пасайиб кетаяпти. Мавжуд асбоб-ускуналар қувватидан, иш вақтидан оқилона фойдаланмаслик, кўп ҳолларда меҳнат ва технология интизомининг бузилиши, кадрлар қўнимсизлиги, прогуллар ҳам шундай бўлиши сабабларидир. Корхона цехларидаги машина-механизмлар қарови пухта йўлга қўйилмаган. Айрим агрегатлар ремонталаб бўлиб қолган. Бунинг устига ишлаб чиқаришни такомиллаштириш юзасидан белгиланган техника тадбирлари вақтида амалга оширилмаяпти.

Завод раҳбарлиги корхонани қолоқликдан олиб чиқиш учун барча зарур чора-тадбирларни амалга ошириши, бу ишда унга мутасадди раҳбар ташкилотлар ҳар томонлама ёрдам беришлари, айниқса материаллар, хомашё етказиб беришни изга солишлари талаб этилади.

ТОШКЕНТ БОҒ ВА УЗУМЗОРЛАР УЧУН МАШИНАЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИ ТАЖРИБА ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬ ЗАВОДИ

ЎН БИРИНЧИ беш йилликнинг якунловчи йилидан иқтисодий эксперимент шароитларида ишлаётган корхона коллективининг меҳнат фаолияти катта ташвиш туғдирмоқда. Чунки, коллектив янги тартибнинг афзалликлари ва имтиёзларидан жуда қониқарсиз фойдаланмоқда. Ваҳоланки, планларни тўла бажаришдан каттагина ҳажмда иқтисодий самара олиниши мумкин эди. Амалда эса бунинг акси бўлмоқда. Планлар муттасил уддаланмаяпти.

Аввало шуни айтиш керакки, эҳтиёж ва талаб етарли бўлишига қарамай маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми камайтирилмоқда. Шу йилнинг ўтган ойларида у 21,3 процентни ёки 726 минг сўмликни ташкил этди. Меҳнат унумдорлиги ҳам ортиш ўрнига пасаймоқда. У ўтган йилнинг шу вақтидагидан 8,7 процент орқага кетди. Якунловчи йилда у 90,6 процент бўлди. Ишчи-хизматчилар сонининг белгиланганига нисбатан 1,7 процент ортиқ бўлиши ҳам унумдорликка салбий таъсир кўрсатмоқда.

Бу муҳим кўрсаткичларнинг оқсаши оқибатида буюртмачиларга маҳсулот етказиб бериш бўйича шартнома мажбуриятлари бажарилмаяпти. Корхона коллективи мижозларидан планнинг салкам тўққиз проценти миқдорида маҳсулот қарз бўлиб қолди. Материал ва молия ресурслари ортиқча сарфлаб юборилди. Бундан тўқсон минг сўмлик зарар кўрилди.

Корхона коллективи ишидаги бундай камчиликларни бартараф этиш учун ҳамма ишлаб чиқариш бўлинмаларида меҳнат ва технология интизомини мустаҳкамлаш, оғир иш жараёнларини енгиллаштириш, бунинг учун замонавий асбоб-ускуналарни ўрнатиш, эскиларини янгилари билан алмаштириш, иш шароитларини тубдан яхшилаш керак. Социалистик мусобақани пухта ташкил этиш ва унинг самарадорлигини ошириш, ишчи-хизматчиларнинг ўз меҳнати натижасидан моддий манфаатдорлигини кучайтириш, уларни рағбатлантириш усулларини кенг қўлланиш зарур.

УЛАР ШУНДАЙ МЕҲНАТ ҚИЛМОҚДА

В. П. ЧКАЛОВ номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг қуюв цехи ишлаб чиқариши тўла механизациялашган, айрим жараёнларни автоматлар бошқаради. Мураккаб замонавий асбоб-ускуналар ишчи-хизматчилар ихтиёрига бериб қўйилган. Унчалик катта бўлмаган коллектив шу сон-саноқсиз ускуналарнинг ишлашини кузатиш, капитал ва жорий ремонт қилиш билан шуғулланади.

Механиклар группасининг кўпчилигини катта ишлаб чиқариш тажрибасига эга бўлган, ўз ишига масъулият билан муносабатда бўладиган юқори малакали ишчилар ташкил этади. 36 йилдан бери заводда ишлаб келаётган Виктор Александрович Селянкин бригадага етакчилик қилади. У мураккаб ускуналарнинг монтажида қатнашган. Шунинг учун ҳам техника ва технологик жараёнларни мукаммал ўзлаштириб олган. Цехнинг моҳир рационализатори сифатида ҳам донг таратган. Унинг таклифлари билан қуйиш конструкцияларига ўзгартиришлар киритилди. Бу дурустгина иқтисодий самара бермоқда.

— Бригада аъзолари топшириқларни доим ўз вақтида ва сифатли бажаришга одатланган, — дейди қуюв цехининг механиги Р. Абжибигов. — Ремонтчилар зиммаларидаги юксак масъулиятни ҳис этиб ишлашади, ускуналарни тўхтовсиз ишлашини таъминлашади. Бунда айниқса, бригада етакчиси Виктор Селянкин, токарь Шамил Юсупов ва пайвандловчи Александр Москаленколарнинг хизматларини алоҳида таъкидлаб ўтишни истардим. Улар кўп йиллик иш стажига эга бўлган ва бой тажрибали, юқори малакали ишчилардир. Масалан пайвандловчи А. Москаленко алюминий, магний, пўлат ва титан эритмаларининг тузилишини яхши билади. Шунинг учун мураккаб пайвандлаш ишларини бемалол бажара олади. Токарь Ш. Юсупов деталларга аниқ ишлов беради. У асосан мураккаб топшириқларни бажаради.

Бригадада ўзаро ҳурмат, бир-бирига ёрдам бериш кучли. Бу эса меҳнатда ажойиб самаралар бермоқда. КПСС XXVII съездини муносиб кутиб олиш юзасидан бошланган зарбдор вахтада ишлаётган В. Селянкин бригадаси коллективи иш унумдорлигини кун сайин ошириб, янада юксакроқ меҳнат кўрсаткичларига эришишга интилмоқда.

А. КАШАПОВ,
бирлашма ходими.

БИЗНИНГ КОНСУЛЬТАЦИЯ

НОБУД ҚИЛМАЙ ИСТЕЪМОЛЧИЛАРГА ЕТКАЗИБ БЕРИЛСИН

КАРТОШКА ҲАМДА МЕВА САБЗАВОТ МАҲСУЛОТЛАРИ ТАЙЁРЛАШНИНГ ИЛҒОР УСУЛЛАРИНИ КЕНГ ЖОРИЙ ЭТАЙЛИК

АҲОЛИНИНГ картошка, сабзавот, мева ва узум каби қишлоқ хўжалик маҳсулотларига нисбатан тобора ўсиб бораётган талаб-эҳтиёжларини тўлароқ қондириш учун бу маҳсулотларни етиштиришни кўпайтиришнинг ўзи кифоя қилмайди. Бу нозneъматларни тўғри тақсимлаш ва оқилона реализация қилиш ҳам муҳим аҳамиятга эгадир. Бундан кутиладиган асосий мақсад далаларда етиштирилган жами маҳсулотнинг ҳаммасини нес-нобуд қилмай, сархил ҳолида истеъмолчиларга етказиб беришдир.

Маҳсулот ишлаб чиқарувчилар билан тайёрловчилар ўртасидаги ўзаро алоқаларни уюштиришнинг бир қатор усуллари мавжуддир. Масалан, хўжаликлар далаларда етиштирилган маҳсулотларни тайёрлов ташкилотлари базаларига ёки уни қайта ишлайдиган корхоналарга топширишлари мумкин. Шунингдек, «дала — магазин» схемаси асосида реализация қиладилар. Ёки тайёрлов ташкилотлари маҳсулотларни бевосита колхоз ва совхозларнинг ўзига бориб қабул қиладилар, сўнгра истеъмолчиларга ўзлари етказиб берадилар.

Кўп йиллик иш тажрибалари шуни кўрсатдики, маҳсулот етиштирувчилар билан тайёрлов ташкилотлари ва қайта ишлаш корхоналари ўртасидаги ўзаро алоқада жуда кўп нуқсонлар, турли хил келишмовчилик ва муаммоларга дуч келинади. Жумладан, тайёрловчилар кўпинча товар маҳсулотларини қабул қилишдан бош тортадилар, маҳсулотларнинг сифатини нотўғри белгилайдилар, автотранспорт воситалари узоқ вақт юк билан туриб қолади, транспорт ҳаражатлари юз фоизи тўланмайди, натижада маҳсулот реализация қилишда умумий чиқим кўпайиб кетади. Ишнинг бундай усулда ташкил этилиши оқибатида маҳсулотнинг даладан то истеъмолчига етиб боргунча сифати ҳам пасаяди, чўғи ҳам камаяди.

Шунинг учун кейинги пайтларда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш усулларини янада такомиллаштириш масаласи жиддий бўлиб қолди. Мақсад — маҳсулот нобуд бўлмайдиган ва сифати бузилмайдиган усулни топишдан иборатдир. Ҳозир картошка ва мева-сабзавот маҳсулотларини реализация қилишнинг ана шундай янги усули қўлланила бошланди. Аслида маҳсулот етиштирувчилар билан тайёрлов ташкилотлари ўртасидаги алоқанинг бу формаси ўнинчи беш йиллик даврида ёқ юзага келган эди, аммо кенг қўлланилмаётган эди. Кейинги йилларда гина тайёрловчилар бу илғор усули жойларда кенг қўллаб-қувватлана бошланди. Жумладан, картошка ва мева-сабзавот маҳсулотларини даланинг ўзида реализация қилинса сарф-харажатлар камайиб, маҳсулот сифати яхши бўлишини кузатиш мумкин. [illegible] кўриб турибдилар. Маҳсулотни йиғиб-териб олиш айни қизғин паллага кирган кезларда колхоз-совхозларнинг транспорт воситалари тайёрловчилар учун хизмат қилмайдиган бўлди.

КПСС Марказий Комитетининг 1982 йил май Пленуми ҳужжатларида тайёрлов ташкилотларининг етиштирилган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тўла сақлаб қолиш, қайта ишлаш ва истеъмолчиларга етказиб беришдаги масъулиятини янада ошириш мақсадида ўн иккинчи беш йилликда мол ва парранда гўшти, сут, картошка, сабзавот, мева ва узум маҳсулотларини бевосита колхоз-совхозларга бориб қабул қилиш ҳамда ўз транспорти билан ташиб олишга ўтишни ниҳоясига етказиш алоҳида таъкидланган эди. Шу муносабат билан 1984 йилдан бошлаб «Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини контрактация шартномаси тузиш ва унга амал қилиш тартиби тўғрисида Низом» кучга кирган. СССР Қишлоқ хўжалиги ва Тайёрлов министрликларининг 1983 йил 15 ноябрдаги қўшма буйруқларида тасдиқланган бу Низомда бир томондан тайёрловчи, қайта ишловчи ташкилот ҳамда корхоналар ўртасидаги, иккинчи томондан эса маҳсулот етиштирувчилар ўртасидаги ўзаро муносабатлар тўла аксини топган. Шунингдек, томонларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини белгиловчи асосий ҳужжат ҳисобланган контрактация шартномаларининг роли ва аҳамияти ошириб [illegible] берилган. Жумладан, агар тайёрловчилар маҳсулотни бевосита хўжаликка бориб қабул қилиб олиб, ўз транспорти билан ташиб кетиш юзасидан белгиланган шартнома мажбуриятларини бажармаса, хўжаликка қабул қилиши лозим бўлган жами маҳсулот ҳажмининг 5 проценти қиймати миқдорида жарима, шунингдек транспорт харажатларини ҳам тўлайди. Худди шунингдек, колхоз ёки совхоз маҳсулотни ўз вақтида тайёрлаб қўймаган бўлса, улар ҳам тайёрловчиларга ягона тариф бўйича транспортни бўш қатнаганлиги учун жарима тўлайдилар.

СССР Қишлоқ хўжалиги ва Тайёрлов министрликларининг 1984 йил 28 июлда тасдиқланган «Картошка ҳамда мева-сабзавот маҳсулотларини давлат томонидан харид қилиниши тартиби ва шартлари тўғрисида»ги кўрсатмаларида шундай белгиланган:

картошка ҳамда мева-сабзавот маҳсулотларини топшириш ва қабул қилиб олиш ишларини уюштириш учун бевосита маҳсулот етиштирилган жойнинг ўзида хўжаликлар ҳамда тайёрловчиларнинг маблағлари ҳисобига тайёрлов ва қабул пунктлари ташкил этилади. Бу пунктлар қаттиқ қопламали йўллар, маҳсулотларни ўз вақтида қабул қилиб олиш, ҳажми ва сифатини белгилашда керак бўладиган жиҳозлар, асбоб-ускуналар билан таъминланади;

маҳсулотни бевосита пунктда хўжаликларнинг махсус вакиллари топширадилар, тайёрлов органларининг махсус малака ва ҳуқуқига эга бўлган вакиллари эса уни қабул қилиб оладилар;

картошка ҳамда мева-сабзавот маҳсулотлари топшириш-қабул қилиш пунктларига келтирилган, тарозидан ўтказилган ва тегишли ҳужжатлар билан расмийлаштирилади, шу билан бир вақтда тайёрлов ташкилоти ҳамда хўжаликларнинг вакиллари маҳсулотнинг сифатини аниқлайдилар;

картошка ва мева-сабзавот маҳсулотларининг топшириш—қабул қилиш пунктида белгиланган сифати ва ҳажми асос ҳисобланиб, маҳсулот пунктдан олиб кетилгандан сўнг у қайта кўрилмайди ва ўзгартирилмайди;

хўжаликлар картошка ва мева-сабзавот маҳсулотларини тайёрлаш пунктларида етказиш вазифаси: ўз маҳсулотини қабул қилиш пунктига келтириб, стандарт талабларига, техник шартлар ҳамда санитария назорати қоидаларига жавоб берадиган даражада сифатли ҳолда тайёрловчига топширади;

ҳар куни, соат 14 дан кечикмай тайёрловчига буюртма бериб, унда керак бўладиган транспортнинг сонини, вақтини, маҳсулотнинг тури ва ҳажмини кўрсатади. Агар буюртмада транспорт керагидан ортиқча кўрсатилган бўлса, уларнинг бекорчи харажати учун хўжалик жавобгар бўлади;

тайёрловчи билан тузилган шартнома бўйича хўжалик картошка ва мева-сабзавот маҳсулотларини топшириш-қабул қилиш пунктида турига ва умумий ҳажмига қараб ҳадоқлаб қўйиши мумкин. Бунда тайёрловчи хўжаликнинг ҳадоқлаш ва ташиш харажатларини тўлайди.

Тайёрловчи қуйидаги шартларни бажариши керак:

хўжаликнинг топширишга қабул қилиб пунктга келтирилган ҳамма маҳсулотни тўла ва узлуксиз қабул қилиб олишни таъминлайди;

мева-сабзавот маҳсулотлари базалари, магазинлар ва бошқа ташкилотлар билан доимий диспетчерлик алоқаларини ўрнатади, кейинги кун ташиб кетиладиган маҳсулотга берилган буюртмани аниқлайди ва бу ҳақда хўжаликнинг вакилларига хабар беради;

диспетчерлик хизмати ёрдамида хўжаликларнинг буюртмалари асосида кейинги кунларда қанча автомашина керак бўлишини аниқлаб, бу ҳақда соат 17 дан кечикмай автотранспорт корхонасига буюртма беради;

картошка, ҳамда мева-сабзавот маҳсулотларини қабул қилиш билан бир вақтда маҳсулот олиб келинган идишларнинг сифатини ҳам аниқлайди;

агар маҳсулотни ташиб олиб кетиш учун керак бўладиган транспорт воситалари ўз вақтида келмаса ёки етарли бўлмаса, бу борадаги жавобгарлик тайёрловчининг зиммасига юклатилади.

Янги Низом, кўрсатма ва бошқа ҳужжатлар давлат интизомини мустаҳкамлаш ва томонларнинг ўз бурчларини сўзсиз бажаришлари юзасидан масъулиятларини ошириш, далаларда етиштирилган картошка ҳамда мева-сабзавот маҳсулотларини нес-нобуд қилмай, тўлалигича истеъмолчиларга етказиб бериш имконини яратади.

Областимизда картошка, мева-сабзавот маҳсулотлари ва узум етиштиришни янада чуқурроқ ихтисослаштириш ва марказлаштириш бу маҳсулотларни тайёрлашнинг жорий этиш, маҳсулотларни бевосита етиштирилган жойнинг ўзида қабул қилиб олишнинг ҳамда тайёрловчилар тўғридан-тўғри алоқаларини ривожлантириш учун қулай шарт-шароитларни вужудга келтирмоқда. Ҳозир областда картошка ва сабзавот тайёрланадиган 3 та, мева ва узум тайёрланадиган 2 та йирик тайёрлов ташкилотлари ишлаб турибди. Ҳар бир тайёрлов ташкилотининг ҳаракат зонаси аниқ белгилаб берилган, уларнинг моддий-техника базалари анча мустаҳкамланган.

Маҳсулот тайёрлашнинг янги усулини қўллаш бўйича дастлабки синовлар ижобий натижа берди. Масалан, 1984 йилда картошкани етиштирилган жойнинг ўзида қабул қилиб олиш топшириқлари матлубот кооперацияси бўйича тўрт баравар, сабзавот бўйича 2,5 баравар, узум-тарвуз бўйича 1,3 баравар бажарилди.

1984 йили область бўйича 41 процент картошка, 20 процент сабзавот, 24 процент мева, 52 процент узум ва 8 процент полиз маҳсулотлари бевосита етиштирилган жойнинг ўзида илғор усулда тайёрланди.

Тайёрлов ташкилотларининг ўн иккинчи беш йилликда ҳамма турдаги маҳсулотларни етиштирилган жойнинг ўзида тайёрлашга ўтиш режаларини ҳисобга олган ҳолда ҳозирнинг ўзидаёқ белгиланган топшириқларнинг таъминланишини конкрет чораларини кўриш зарурдир.

Л. ЧИКОБАВА,
область қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг харид қилиш ва сифатини аниқлаш бўйича бош давлат инспекторининг ўринбосари.

ИЧКИЛИКБОЗЛИК—ЖАМИЯТИМИЗГА ЁТ ИЛЛАТ

Аҳмоқ одамгина майдан шодлик кутади, ваҳоланки у ғам-қайғуга етаклайди.
Расо ХУРОСОНИЙ.

ОҒУ

ОҒУ — заҳар демакдир. Ичкиликни заҳардан ҳам хавфли дейиш мумкин. Чунки, заҳар бирдан таъсир қилади, уни ҳеч ким кўра-била туриб истеъмол қилмайди. Спиртли ичимлик эса ўз заҳрини айёр ёвга ўхшаб аста-секин таъсир қилдиради ва одам уни кўра-била туриб, ихтиёрий равишда истеъмол қилади. Бунинг хавфли томони ана шундаки, спиртли ичимлик таркибидаги этанол моддаси организмга сингиб қолганидан кейин одам уни ичмаса туролмайдиган, хумор қиладиган бўлиб қолади. Яъни, ичкиликбозлик касалига мубтало бўлади.

Бу касаллик эса фақат одамнинг ўзига эмас, балки наслга ҳам бола-чақаларига ҳам салбий таъсир кўрсатади, ғоҳо оғир асоратлар келтириб чиқаради. Масалан, ҳозир клиникамизда 1978 йилда туғилган бола ётибди, даволанаяпти. Касалликнинг диагнози: шахс психопатизацияси. Бу — оммавий жонли тилга таржима қилинганда ақлий ва жисмоний заифлик, бадфеъллик деган тушунчаларни беради.

Одатда, бундай беморларнинг оилавий шароити, ота-онасининг шахси билан қизиқамиз. Маълум бўлишича, бу боланинг онаси эридан ажрашган ва ажрашишига ичкилик сабаб бўлган экан. Хунук жойи шундаки, эрнинг эмас, балки хотиннинг ичкиликбозлик касалига йўлиқиши [illegible] бўлган. Бола ана шу онадан туғилган. Бола вақтида туғилган, бироқ у асфексия (бўғилиб) билан туғилган. Бу нарса аёлдаги алкоголь касаллиги туфайли дард тутиш қобилияти сусайишининг оқибати эди. Сурункали ичкилик оқибатида аёлнинг юраги ва жигари хасталанган.

Бола эса касаллик туфайли кўкракни кеч олган, ривожланиши суст бўлган. Нормал бола бир ёшда гапириш ва юришни бошласа, у уч ёшда бошлаган. Асабий, йиғлоқ. Етти ёшга тўлгач умумий таълим мактабида ўқиёлмаган. Сўнг касалхонага ётқизилган. Уни даволашга даволаймиз, бироқ заиф ақлни тўла даволашга ҳозирча медицина ожиз. Демак, бу бола келгусида вояга етганидан кейин ҳам фақат унча ақл талаб қилмайдиган ишлардагина ишлай олади. Она оғзига арақ олмаганда ҳам туғиладиган фарзандини бир умр бебахт қилиб қўйишини ўйлаганмикин? Ўйласа бундай бўлмасди...

Бу — ичкиликнинг касофатларидан бир мисол холос. Аслида, республикамизнинг ўзида юзлаб, ҳатто минглаб мана шундай у ёки бу даражада жисмоний ва ақлий камчилик билан туғилган болаларни кўриш мумкин. Уларнинг 99 фоизи — алкоголь қурбонларидир. Эр ёки хотин ичкиликка берилган оилаларда мана шундай мажруҳ фарзандлар дунёга келади.

Юқорида биз алкоголнинг наслга таъсирини кўриб чиқдик. Бу оғу катта одамларнинг ўзига, уларнинг шахсиятига қандай таъсир кўрсатади? Бу таъсир ҳам юқоридагидан бешбаттарлигини газетхонларимиз ўзлари жуда яхши биладилар. Ўйлайманки, ичкилик туфайли оиласидан ажраган, безорилик қилиб ёки авария содир этиб қамалган, ишдан ҳайдалган, партиядан ўчирилган ва ниҳоят, сурункали ичиш оқибатида жигари куйиб ўлган одамлардан биронтасини кўрмаган ёки эшитмаган одам бўлмаса керак. Мен ҳам ана шундайларни кўрганман ва даволаганман ва инсон сифатида унга ачинганман. Фақат инсон сифатида эмас, балки касбим бўлганлиги учун унга ҳар кара кўпроқ ачинганман. Лекин бефойда: ичкилик қилар ишини қилиб бўлган, энди у йигитни ичкиликни мутлақо оғзига олмайдиган қилиб даволаган тақдирда ҳам илгариги обрў-эътиборини, хизмат вазифасини, мавқеини қайтариб олиш амри-маҳол.

...Бу йигит бундан 15—20 йил аввал Тошкент Давлат медицина институтини аъло баҳолар билан тугатган ва унга институтда қолиб ишлаш таклиф этилди. У кандидатлик диссертациясини ҳам муваффақиятли ёқлади, раҳбарлик лавозимига ҳам кўтарилди. Бироқ, уйланганидан кейин кўп ўтмай, атрофидаги микромуҳит таъсиридами, бошқа нарса сабабларими, бот-бот ичишни одат қилган. Кейинроқ бу сурункали ичишга айланган. Кейин эса... ичмаса туролмайдиган бўлиб қолган.

Олим бўлишига қарамай қобилияти сусайган. Ичкиликбозлиги туфайли ҳозирги вазифасида ҳам ёлчитиб ишлолмаяпти. У 3—4 марта ётиб даволанди, бироқ нафи бўлмаяпти. Чунки, даволаш ўз йўлига, бунга қўшимча равишда ярамас иллатдан воз кечиш учун инсонда ирода ҳам бўлиши керак. Афсуски, спиртли ичимлик таркибидаги этанол [illegible] ҳам аста-секин кемира боради.

Турли спиртли ичимликлар қадимдан истеъмол қилиб келинган ва унга қарши турли усуллар билан курашилган. Бироқ, кейинги даврда ичкилик ичиш кескин кўпайди, шунинг учун уни ишлаб чиқариш ҳам ортди. Оқибатда ичкилик — давлатга фойда-тушум келтирадиган манбалардан бирига, деган нотўғри тушунча ҳам пайдо бўлди.

Хўш, кейинги даврда ичкиликка ружу қўйишнинг сабаблари нимада? Бир сўз билан айтганда — тўкинчилик, шўхлик. Кишиларимизнинг турмуш фаровонлиги ортганлиги [illegible]

[illegible] Ичкилик ўрта ҳисобда киши умрини 20 йилга қисқартиради.

Халқ саломатлиги — юрт бойлиги. Шу нуқтаи-назардан КПСС Марказий Комитетининг ичкиликбозлик ва алкоголизмни бартараф этиш тадбирлари тўғрисидаги қарори айни муддао бўлди.

Бу қарорни ҳаётга татбиқ этиш юзасидан медицина соҳасида ҳам қатор тадбирлар амалга оширилди ва оширилмоқда.

1970 йиллар бошида психиатриядан наркология хизмати алоҳида ажралиб чиқди. Бир йиллардан бери Тошкентда шаҳар наркология диспансери стационари билан бирга фаолият кўрсатмоқда. Бундан ташқари, республика ва Тошкент шаҳар руҳий хасталиклар шифохоналарида наркология бўлимлари ишлаб турибди. Юқоридаги қарордан сўнг эса ҳар бир йирик корхоналардаги медицина-санитария қисмлари ҳузурида наркология кабинетлари ташкил қилинди. Ичкиликбозликдан фориғ бўлишни истаган одамлар даволанади. Ичкиликбозлик касалига мубтало бўлган, бироқ уни ташлашни истамаган кишилар эса мажбурий меҳнат профилакторийларига [illegible] суд органлари томонидан жалб этилади. Бундай профилакторийлар областда ва шаҳарда фаолият кўрсатмоқда.

Шунингдек, ичкиликбозликнинг олдини олиш [illegible] Бундай жамият ТошМИда ҳам тузилди. [illegible]

Шаҳар руҳий хасталиклар шифохонасидаги кафедрамизда ичкиликбозликка қарши кураш бўйича доцентлар А. Шокосупова, А. Орипов, ассистентлар Н. Хўжаева, И. Манасципова, Т. Копитоненко, Ф. Ғафуров, Б. Қаюмов ва бошқалар актив фаолият кўрсатишмоқда. Улар беморларни даволаш билан бирга завод-фабрикаларда, ўқув юртлари ва маҳаллаларда суҳбатлар ўтказмоқдалар.

Жаҳон Соғлиқни сақлаш ташкилотининг маълумотларига кўра, спиртли ичимлик истеъмол қилиш натижасида [illegible] Ичкилик ўрта ҳисобда киши умрини 20 йилга қисқартиради.

Булар — одамларни қўрқитиш учун ўйлаб чиқарилган қуруқ сафсата эмас, аниқ илмий далиллардир. Ҳар бир киши қўлига қадаҳ тутмасдан олдин аввал ўзининг, қолаверса авлодларининг келажагини ўйлаб кўриши керак.

Х. ОЛИМОВ,
профессор, ТошМИ психиатрия кафедрасининг мудири.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

ПРАГА

Чехословакиянинг Брно шаҳридаги темирйўл транспорти илмий-тадқиқот институти мутахассислари яратган локомотивлар ҳолатини комплекс равишда текшириб берадиган станция амалда жуда яхши чиқди. У ўзига хос «диагноз маркази» бўлиб, ундаги приборлар системаси ёрдамида локомотивнинг барча асосий узелларининг ишини текшириб чиқиш, зарур ремонт ишлари ҳажмини белгилаш ва шу билан бирга майда носозликларни тузатиб юбориш мумкин бўлади. Чехословакиянинг барча катта темирйўл узелларида, шу жумладан Прага, Острава, Жилинада шундай станциялар қурилади.

БУДАПЕШТ

Будапештдаги 20 мингтадан кўп телефон номерлари алмаштирила бошлади. Бу телефонларнинг эгалари янги катта автомат телефон узели — «Кристина» линиясига ўтказилади.

Мамлакатда шу энг замонавий АТС фойдаланишга топширилишини кўпгина оилалар ва муассасалар сабрсизлик билан кутарди. АТС-нинг энг юксак талабларга мос ускуналари Венгрия пойтахтининг бир қанча районларида телефонлар анча пухта ва тез ишлашини таъмин беради.

САН-ФРАНЦИСКО

Янги йилдан бошлаб шаҳар транспортининг хизматларидан фойдаланиш Калифорниядаги Окленд шаҳри ва унинг яқин атрофларидаги аҳоли пунктларининг кўпгина одамлари учун муаммо бўлиб қолади. Автобус ва троллейбусларда юриш нархи ўрта ҳисобда 27 процент ортади. Бир тўхташ жойидан иккинчи тўхташ жойигача бўлган масофа учун ҳам бир доллар тўлашга тўғри келади. Бир ойлик қатнов билетларининг нархи қараб 60 доллардан 80 долларгача боради. Шундан сал олдин метрода юриш ҳақи ҳам бирмунча қимматлашганди. Сан-Франциско ярим оролини АҚШнинг қитъа қисми билан боғлайдиган кўприкдан ўтиш ҳақини ошириш масаласи ҳам муҳокама қилинмоқда.

ЛАГОС

Нигерия Кросс Ривер штатининг маъмурий маркази — Калабар шаҳри университетида Нигерия-Совет дўстлиги уюшмасининг янги бўлими очилди. Шу бўлимга кўп сонли студентлар ва муаллимлари уюшма аъзолари бўлдилар.

Штат информация комиссари М. Оғар бўлимни очиш маросимида сўзлаб, Нигериянинг социал-иқтисодий ва маданий тараққиёти ишига Совет Иттифоқи қўшаётган ҳиссага юксак баҳо берди. Маориф ва малакали миллий кадрлар тайёрлаш соҳасида СССРнинг ёрдамлари республика учун жуда муҳим аҳамиятга эга бўлмоқда, деди у.

Яқинда 25 йиллигини нишонлаган Нигерия-Совет дўстлиги уюшмаси Нигериянинг шу типдаги энг катта жамоат ташкилотидир.

(ТАСС, 5 декабрь).

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

ЧЕГАРАДАГИ ИҒВОГАРЛИКЛАР

ПНОМПЕНЬ, 4 декабрь. (ТАСС). Кампучиянинг СПК ахборот агентлиги хабар қилишича, Таиланд маъмурлари Таиланд — Кампучия чегарасидаги кескинликни тинимсиз кучайтирмоқдалар. 20 ноябрдан 27 ноябрга қадар Таиланд ҳарбий ҳаво кучларининг самолётлари Кампучиянинг осмон чегарасини 17 марта бузиб ўтиб, 10 километргача ичкарига кириб борди. Шу давр ичида Таиланд кемалари республиканинг денгиз чегарасини неча марталаб бузиб ўтди.

Таиланд артиллерияси ўт ёндириб турганидан фойдаланган Кхмер реакционерларининг тўдалари КХР территориясига суқулиб киришга уриндилар. Кампучия Халқ революцион армиясининг қисмлари бузғунчиларга кескин зарба бериб, икки юзга яқин газандани қириб ташладилар ва бу ерда кўп миқдордаги қурол-яроғ ҳамда ҳарбий анжомларни қўлга туширдилар.

МОЖАРОДА АҚШнинг ҚЎЛИ БОР

ҚОҲИРА, 4 декабрь. (ТАСС). Миср Араб Республикасининг оппозициядаги матбуоти Мальтада содир бўлган ва Миср самолётининг 60 нафар пассажири ҳалокати билан тугаган фожиали воқеаларни таҳлил этиб, бу можарода АҚШнинг қўли борлигини яна бир марта уқтирмоқда. Вашингтоннинг кўрсатмаси билан самолётга қуролли [illegible] бериб бўлган эди, деб ёзади «Ал Аҳрар» газетаси. «Аш-Шааб» газетаси эса бутун операциядан кузатилган мақсад Ливиянинг мавқеига путур етказишга уриниш, шу давлат билан Миср ўртасидаги танглик ҳолатини вужудга келтиришдан иборат бўлди, деб таъкидлайди. Матбуотнинг уқтириб ёзишича, Қўшма Штатлар вужудга келган вазиятдан фойдаланиб Ўрта Денгиз районида, Ливия соҳилларига бевосита яқин жойда ўзининг қуролли кучларини кўпайтирмоқда.

НИКОСИЯ, 4 декабрь. (ТАСС). Кипрдаги инглиз қуруқлик, ҳарбий денгиз ва ҳарбий ҳаво кучлари оширилган жанговар шай ҳолатга келтириб қўйилди, деб хабар қилади «Апоевматини» газетаси. Британиянинг оролдаги бошқа базаларига ва энг катта Акротири базасига қўшимча аскарлар ва техника келтирилди. Инглизларнинг Кипрда шоша-пиша кўраётган тайёргарликлари Ливия билан Миср ўртасидаги чегарада вазият кескинлашганлиги ва Американинг Ўрта Денгиздаги ҳарбий тайёргарликлари билан боғланган, деб уқтиради газета. «Хараввги» газетаси шу муносабат билан қуйидагиларни ёзади: Кипрдаги инглиз ҳарбий базалари Кипр республикасининг суверенитетига таҳлика солмоқда ва Америка — НАТО империализмининг араб мамлакатларига қарши агрессив ҳаракатлари учун бир майдонга айланиб қолмоқда.

Бир ой давомида Япониядаги энг паст табақа — «буракумин»лар яшайдиган ҳаробалар устида [illegible] учун курашишга даъват этилган шиорлар кўтариб турди. Улар жамиятнинг энг [illegible] бу табақанинг камситилишига қарши умуммиллий норозиликдан дарак берди. Бу марш қатнашчилари (суратда) уч колонна бўлиб мамлакатни у бошидан бу бошига кесиб ўтдилар ва ўз тадбирларини Токиода оммавий митинг билан якунладилар.

В. Воронов фотоси. ТАСС.

ВСРНИНГ ИНСОНПАРВАРЛИГИ

ХАНОЙ, 4 декабрь. (ТАСС). ВСР Министрлар Советининг раиси Фам Ван Донг Вьетнамга сафар қилган АҚШ савдо-саноат доиралари намояндаларининг делегациясини қабул қилди. Американлик бизнесменларнинг визити ВСР билан АҚШ ўртасида савдо-иқтисодий муносабатлар ўрнатилишига ва ривожлантирилишига хизмат қилади, деб ишонч билдирди у. Барча соҳалар, шу жумладан Вьетнам-Америка муносабатларини нормаллаштириш иккала томон учун фойдали бўлади, деб ўйлайман, деди у. Бу ҳамкорлик бўлиши мумкин бўлган биргалай соҳалар мавжуд.

Вьетнамда АҚШ олиб борган агрессия уруш Вьетнам диёрида даҳшатли оқибатлар қолдирди ва бунинг учун масъулият [illegible] Қўшма Штатлар [illegible] Аммо Вьетнам ўзининг ҳолис ниятини билдириб, мамлакатимизнинг очиқ эканини бир неча бор айтди. ВСР Вьетнамдаги дом-дараксиз йўқолган америкаликлар тўғрисидаги маълумотларни қидириб топиш хусусида ўзининг инсонпарварлик позициясини амалда тасдиқлайди.

АТЕИСТИК ТАРБИЯГА— ЖИДДИЙ ЭЪТИБОР

ИЗЧИЛ ВА ТАЪСИРЧАН

«Ёш атеистлар» кинолекторийси ўтказиладиган кун Чехов номли мактаб зали доимо ўқувчилар билан гавжум бўлади. Лекторий тингловчилари аввал атеистик мавзуда ҳужжатли, илмий-оммабоп фильмлар томоша қилишади. Сўнг унинг муҳокамасига бағишланган баҳс бошланади. Лекторий машғулотларида ёш физиклар, химиклар тўгараклари аъзолари «Мўъжизасиз-мўъжиза» деб номланган тажрибаларини намойиш қилишади.

Янгийўл шаҳридаги бошқа ўқув юртларида ана шундай 5 та лекторий ташкил этилган. Абу Али ибн Сино номли медицина билим юрти, Охунбобоев номли мактабдаги лекторийларда машғулотлар қизиқарли ўтяпти.

Илмий материалистик билимларни кенг тарғиб қилишда шаҳардаги ёғ-мой комбинати, медицина билим юртида ташкил этилган атеизм халқ университетларининг роли катта бўляпти. Уларнинг 200 нафарга яқин тингловчиси олимлар, педагоглар, тарғиботчиларнинг лекция ва суҳбатларини тинглайдилар.

Ҳозир «Билим» жамияти шаҳар ташкилотининг 50 лектори атеистик мавзуларда суҳбатлар ўтказяпти. Шу йилнинг ўзида улар саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотлари, маҳаллаларда 300 тадан кўпроқ лекция ўқидилар.

Шаҳар партия ташкилотининг штатсиз лекторлари Е. Скоробогатова, Э. Рашидов, У. Аюповлар ўтказаётган суҳбатлар меҳнаткашларда яхши таассурот қолдиряпти.

Атеистик билимларни пропаганда қилишга тажрибали тарғиботчилар ҳам жалб этилмоқда. Шаҳар ташкилотининг йўлланмаси билан меҳнат коллективлари ва турар-жойларда москвалик лектор, филология фанлари кандидати В. Романов, Бутуниттифоқ «Билим» жамиятининг аъзоси Б. Антипов, Ўзбекистон ССР «Билим» жамиятининг аъзоси И. Иноземцевалар суҳбатлар ўтказишди.

Пойабзал фабрикаси, ун заводи, умумий овқатланиш тресги бошланғич ташкилотлари ташаббуси билан бу ерларда атеистик мавзуларда тематик кечалар ўтказиш йўлга қўйилди.

— Биз коллективлар ва маҳаллаларда атеистик мавзуларда суҳбат ўтказадиган лекторлар тайёрлашга эътиборни кучайтирмоқдамиз,— дейди «Билим» жамияти шаҳар ташкилоти правлениесининг масъул секретари Г. М. Засурцева.— Шу мақсадда шаҳар партия комитети ҳузурида илмий атеизм мактаби ташкил этилган. Ҳозир унда таълим олаётган 67 тингловчи келгусида тарғибот ва ташвиқот ишларига кенг жалб этилади.

З. ҲАЙДАРОВА.

БОЛАЛАР КОСМОДРОМИДА

КЕЛАЖАККА САЁҲАТ

Ўқувчилар ракета остидаги зиналардан ҳаяжонланиб, ўзаро баҳслашиб тушиб келишарди. Уларнинг мамнунлигини чеҳраларидан ҳам билса бўларди.

— Болалар космодромининг қурилиши мактабимиз педагогик коллективини ҳам қувонтирди, — дейди Фрунзе районидаги 127-ўрта мактабнинг бешинчи синфи раҳбари Наталья Анатольевна Михеева. — Эндиликда бу ерда уларнинг дарсдан бўш вақтларини мароқли ўтказиш имконияти бор. Ўқувчилар ўзларининг эпчилликлари, зийракликлари ва топқирликларини автомат ўйинчоқларда синаб кўришади. Уларга айниқса ракетага кўтарилиб хаёлан бўлса ҳам фазога парвоз қилиш ёқади.

Космодром жамоатчиликнинг ташаббуси билан барпо бўлган. Аввали бу ер яланглик жой эди. Фрунзе райони меҳнаткашлари Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги шарафига ўтказилган шанбаликлардан тушган маблағнинг бир қисмини шу ердаги Бошлиқ массиви болалари учун ўйин майдончаси ташкил этишга сарфлашга қарор қилишди. Космодромни қуришга Тошкент тўқимачилик ва абразив буюмлари комбинатлари, 1-ёғочсозлик ва «Таштекстильмаш» заводлари, бошқа корхона ва ташкилотлар коллективлари ўз ҳиссаларини қўшдилар.

Ўйин майдончаси олдида эса Фрунзе район ошхоналар тресті «Космодром» кафесини очди. Бу ерда мактаб ўқувчилари учун салқин ичимликлар, ширинликлар тайёрланади. Болалар бу ерда овқатланиш билан биргаликда мультфильмлар ҳам томоша қиладилар. Кафеда намойиш қилиш учун фильмлар танлашга алоҳида эътибор берилади. Уларнинг аксариятида яхшилик, ҳалоллик, табиатни муҳофаза қилиш масалалари кўтариб чиқилган. Табиийки, репертуарда космос ва фантастикага оид фильмларга кенг ўрин берилган.

Кафеда автомат ўйинчоқлар ҳам ўрнатилган. Ўқувчилар бепул ишлайдиган бу автоматларда ўзларини ҳар томонлама синаб кўрмоқдалар.

Болалар космодроми эрталабдан кечгача ўқувчилар билан гавжум бўлади. У ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашга кўмаклашмоқда.

Болалар космодромининг муаммолари ҳам йўқ эмас. Райондаги саноат корхоналари, бошқа ташкилотлар космодром қурилиши тугаллангандан сўнг ўзлари бошлаган ишни унутиб қўйдилар. Ҳозир бу ерда синиқ арғимчоқларга дуч келасиз. Ўйин майдончасидаги скамейкалар ҳам жуда кам. Афтидан, космодромни бирор йирикроқ саноат корхонаси оталиғига топшириш мақсадга мувофиқ бўларди.

— Бу ерга келувчилар жуда кўп, — дейди 127-мактаб ўқитувчиси Василий Григорьевич Безилюк. — Лекин Ивановолик тўқимачилар массивидан космодромга фақат биттагина микроавтобус қатнайди. Биз бу ерга ўқувчилар билан келиш учун бекатларда икки-уч соатлаб туриб қолишга мажбур бўлмоқдамиз.

Мактаб ўқувчиларининг севимли жойига айланган болалар космодроми ишини янада яхшилаш билан боғлиқ бу муаммоларни тезроқ ҳал қилиш лозим.

А. ҲАКИМОВ.

43 ЙИЛДАН КЕЙИНГИ УЧРАШУВ

Тошкентдаги «Чинобод» санаторийси дарвозаси олдига бирин-кетин икки такси келиб тўхтади. Ҳайдовчи билан ҳисоб-китоб қилаётган Холиёр ака ёнидаги машинадан тушган кишига разм солиб, юраги орзиқиб тушди. Наҳотки...

Қабул бўлимида ҳужжатларини расмийлаштирар эканлар Холиёр аканинг ундан кўзини узмаётганини сезган Улаш ака ҳам алланечук бўлиб кетди.

— Сиз қаердан келдингиз, — секин сўради у Холиёр акадан.

— Қашқадарёнинг Чироқчи райониданман.

— Мабодо, исмингиз Холиёр эмасми?

— Ҳа нима эди, сиз ҳам кўзимга иссиқ кўриняпсиз, бирор ерда учрашмаганмизми?

— Учрашмаганмизми эмиш, биз ахир бирга жанг қилганмиз!— деди овози ҳаяжондан титраб Улаш ака.

— Йўғ-э, наҳотки ўша деҳқонободлик Улаш Шотўраев бўлсангиз.

— Ўшаман! Тирикмисан, қуролдош дўстим! — қучоғини очди Холиёр ака.

Тақдир тақозосини қаранг, Улуғ Ватан уруши хотиралари ёдига тушиш билан Холиёр ака фронтдош дўстларини эслар эди. Қанчадан қанча йигитлар Ватан озодлиги йўлида жонларини фидо қилдилар. Уруш оловидан омон чиққанлар ҳақида ҳам унда бирор маълумот йўқ эди.

Холиёр ака қуролдошларини қидириб кўрди. Аммо бирор тайинли жавоб олмади. У кўпинча 37-ўқчи полкда бирга хизмат қилган паст бўйли, серҳаракат, жасур Улаш Шотўраевни эсларди.

Улар 1943 йилда ажрашгандилар. Бу давр ичида полкдошлари таниб бўлмас даражада ўзгариб кетгандир.

Улаш ака урушдан сўнг кўп йиллар мобайнида колхоз раиси, совхоз директори лавозимларида ишлаган. Ҳозир пенсияда экан.

Суратда: қуролдош дўстлар Х. Жониев ва У. Шотўраев.

А. Зуфаров фотоси.

ШОТЎРАЕВ БОР ЭКАН, ЖЎРАЕВ ҲАМ БОРМИКИН?

Бир-бирларининг дийдорига ташна бу икки қуролдош дўст санаторийда учрашиб қолишди. Даволаниш давомида улар ўша суронли кунларни, урушдан кейинги ҳаётларини эслашди. Бир-бирларига тақдирларини ҳикоя қилиб беришди.

Холиёр ака фронтда агар тинч турмуш кечириш насиб этса, инженерлик касбимни ўзгартириб, педагог бўламан деб аҳд қилган эди. У ёшларга ана шу тинчликнинг қадри, Ватанга садоқат, келажак авлодларнинг осойишта ҳаёт учун жонларини аямаган ҳамюртларининг порлоқ хотирасини бир умр ҳурмат билан эслаш кераклиги ҳақида ҳар кун, ҳар соат эслашиб туришни ўз бурчи деб биларди.

Бурч даъвати уни тинч йилларда ҳам жасоратга чорлади. Икки оёғи яраланиб, қўш қўлтиқ таёқда бўлганига қарамай, Бухоро педагогика институтининг тил ва адабиёт факультетини тугатиб, ёшларга таълим бера бошлади. Ҳозир унинг 9 фарзанди бор. Беш ўғил ва тўрт қизи отасидек фидойилиги билан эл-юртнинг ҳурматини қозонмоқда.

— Кўнглимда яна бир армоним бор,— дейди биз билан суҳбатда Холиёр Жониев. — Яна бир қуролдош дўстим Эштемир Жўраевни кўп йиллардан бери қидиряпман. Агар уни таниган, билганлар бўлса, бизга хабар қилишларини сўрардик. Шунча йил ўтса ҳам полкдошларимиз билан учрашиб қолишдан умидимни узганим йўқ...

А. НОСИРОВА.

Мусобақалар, учрашувлар

ИККИ ЧЕМПИОН

● РУС шашкаси бўйича шу вақтгача бирорта чемпионат бу сафаргидек кескин ва қатнашчилар состави жиҳатидан кучли бўлмаган эди. Жаҳон чемпиони А. Кандауров, мамлакатнинг собиқ чемпионлари М. Фозилов, Н. Абациев, М. Раҳунов сингари кучли шашкачилар ҳатто финал саккизликка ҳам кириша олмади.

Чемпионлик унвони учун якунловчи турда мусобақалашган С. Овечкин ва А. Норвайшаслар бир текисда ўйнаб, еттинчи турда ўзаро учрашувда дурангга рози бўлишди. Ҳар иккала шашкачи 14 имкониятдан 9 тадан очко тўплаб, ғолиб келишди. Мусобақа низомига кўра иккала шашкачига 1985 йилги чемпионлик унвони берилди.

Тажрибали гроссмейстерлар А. Плакхин (Минск) ва В. Габриелян (Боку)лар ҳам тенг 8 тадан очко тўпладилар. Низомга кўра очколар коэффициенти яхшироқ бўлган В. Габриелянга учинчи мукофотли ўрин берилди.

Республикамиз вакили М. Фозилов умумий 9—16 ўринлар учун даъвогарлик қилган группада иштирок этиб, сўнгги етти турда 5,5 очко тўплади ва умумий тўққизинчи ўринни олди. Яна бир вакилимиз тошкентлик Г. Дорфман учинчи группада учинчи бўлди.

Мусобақалар тугади. Лекин шашка мухлислари чемпионатнинг бир қатор иштирокчиларининг ўйинларини яқин орада яна томоша қила оладилар. Бир ойдан сўнг пойтахтимизда «Тошкент чироқлари» Бутуниттифоқ турнири ўтказилади.

Е. ЧЕРКАССКИЙ,
СССР спорт мастери.

ҲАММА ФИНАЛЧИЛАР МАЪЛУМ

● МЕКСИКАДА ўтказиладиган жаҳон футбол чемпионатининг финалида қатнашадиган барча — 24 команда маълум бўлди.

Шотландия терма командаси 4 декабрда Мельбурнда Австралия футболчилари билан 0:0 ҳисобида дуранг ўйнаб, жаҳон чемпионатининг сўнгги финалчиси бўлди. Шотландия футболчилари ўз майдонларида ўтказилган биринчи ўйинда 2:0 ҳисобида ғолиб келган эдилар.

Мексикада иштирок этадиган командаларни эслатиб ўтамиз: Мексика, Италия, Уругвай, Бразилия, Аргентина, Канада, Испания, ГФР, Венгрия, Польша, Португалия, Болгария, Англия, СССР, Марокко, Жазоир, Жанубий Корея, Дания, Шимолий Ирландия, Франция, Парагвай, Бельгия, Ироқ, Шотландия.

15 декабрда Мехикода финал турнир иштирокчилари қуръа ташлаш йўли билан группаларга бўлинади.

ТЎРТЛАР ТУРНИРИ

● КЕЛАСИ ЙИЛ мамлакат футбол чемпионатининг олий лигасида қатнашиш ҳуқуқи учун даъвогарлик қилаётган тўртлар турнири давом этмоқда. Бокунинг «Нефтчи» футболчилари Риганинг «Даугава» коллективини 3:0 ҳисобида мағлубиятга учратиб, очколарни тўрттага етказдилар.

Кеча «Черноморец» ва Марказий армия спорт клуби командалари ўртасида ўйин бўлиб ўтди.

БЕКОБОДЛИКЛАР УСТУНЛИГИДА

● БЕКОБОД шаҳрида самбо бўйича область биринчилиги бўлиб ўтди. Беллашувларда умумкоманда ҳисобида бекободликлар биринчи ўринни олишди. Ангрен ва Чирчиқ шаҳарлари командалари иккинчи, учинчи бўлишди.

Шахсий биринчилик мусобақалари ҳам бекободликларнинг устунлигида ўтди. Ўз вазнлари бўйича Р. Ким, С. Мусаев, О. Маъмуров, Й. Нурбошиев, М. Мухтарамов, А. Бессонов область чемпиони бўлдилар. 74 килограмм вазнли самбочилар баҳсида эса чирчиқлик С. Шехманов ва 100 килограмм вазнли спортчилар ўртасида ангренлик Б. Рўзматовлар биринчи ўринни олишди.

ПОЙТАХТ МУЗЕЙЛАРИДА

ЯНГИ ЭКСПОНАТЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР Давлат санъат музейининг қардош республикалар бўлими залларига музей фондида сақланаётган экспонатлардан қўйилди. Улар орасида, айниқса, РСФСР рассомлари Р. Фальк ва И. Лизак ижоди намуналари киши диққатини тортади.

Р. Фальк 1938 йилда Самарқандда яшаган. Шу йил у «Самарқандлик отахонлар дам олишда», «Туя карвони» асарларини яратди. Бу суратларнинг бирида замонадан мамнун мўйсафидлар чой ичиб, ўзаро суҳбатлашиб ўтиришибди. Иккинчисида эса осмонўпар бинолар билан қуршалган эски кўчадан бораётган карвон тасвирланган.

Рассом Фальк 1934 йили Франция бўйлаб сафарга чиқади. Сафар таассуротлари асосида шу йили «Ишсиз созанда» асарини яратди. Созанда ўзига мос иш тополмай, Париж кўчаларидан бирида хаёл суриб ўтирибди. Рассом чет элда ишсиз юрган санъаткорнинг аянчли тақдирини жуда таъсирчан акс эттирган.

Рассом И. Лизак Улуғ Ватан уруши бошланган пайтда Бухорода яшаб, ижод қилган. Уни тарихий жойлар ўзига мафтун этарди. Ижодкорнинг «Бухоро» номли асари кўргазмадан жой олди.

Экспонатлар орасида Самарқандда уруш йиллари яшаб, ижод қилган рус-совет рассомларидан Сергей Герасимовнинг «Самарқанд» деб номланган йирик асари ҳам санъат мухлисларида катта қизиқиш уйғотмоқда.

М. АҲМЕДОВ.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

ҚОРОНҒИДА ҚОЛГАН КУТУБХОНА

КАЛИНИН районидаги Свердлов номли қишлоқ Советининг идораси яқинида кичкинагина кутубхона биноси бор эди. Идорани кенгайтириш мақсадида у бузиб ташланди. Эндиликда 8 минг нусхадан кўпроқ турли китоблар қишлоқ Советининг торгина қоронғи бир хонасида чанг босиб ётибди.

Хонага кириш ноқулай. Бирор бу жойда кутубхона борлигини ҳам билмайди. Маданий-маърифий ишларни яхшилашга талаб ортаётган ҳозирги пайтда қишлоқ Советининг ва совхоз маъмуриятининг кутубхонага бўлган бу муносабатини қандай баҳолаш мумкин?!

В. БОБОХОНОВ,
меҳнат ветерани, халқ маорифи аълочиси.

МУЛЬТИПЛИКАЦИЯ ОЛАМИДА

ЭЗГУЛИКНИ МАДҲ ЭТИБ

«ЎЗБЕКФИЛЬМ» киностудияси қошидаги мультипликация бирлашмасида мультфильмлар ишлашнинг турли услубларидан унумли фойдаланилмоқда. Съёмкалар қўғирчоқлар ёрдамида ҳам, расмли ва кўчирма усулларда ҳам олиб борилаяпти. Эзгуликни мадҳ этиб, табиатни эъзозлашга даъват этувчи «Хризантемалар боғи» номли мультфильм ҳам айнан шу кўчирма усулда суратга олинмоқда.

Мазкур картина шум ният билан тулки қонини тўккани учун ҳаётда ўз оромини йўқотган одам ҳақида ҳикоя қилади. А. Ортиқов ёзган сценарий бўйича оператор В. Никитин суратга олган бу мультипликацион лента учун расмларни рассом С. Алибеков чизмоқда. Унга композитор Д. Янов-Яновский куй басталаган.

Фақатгина кичкинтойлар учун эмас, балки катта ёшдаги киномухлисларга ҳам мўлжалланган бу фильмни ишлаш жараёнига режиссёр-мультипликатор Н. Смирнов бошчилик қилмоқда.

«ЁРДАМЧИЛАР»

ЎЗ ФАОЛИЯТИНИ бундан 20 йил аввал, «6х6 квадратида» номли фильм билан бошлаган республикамиз мультипликаторлари ҳозир йилига 8 тадан мультфильм ишламоқдалар. Комил Ёрматов номли «Ўзбекфильм» киностудияси қошида мультипликация цехи ташкил этилганидан бери бу ёш соҳа ижодкорлари киношинавандаларга 90 та фильм тортиқ қилдилар.

Бугунги кунда мультбирлашма коллективи ранг-баранг мавзудаги, турли жанр ва услубдаги мультипликацион ленталар устида ишлашни давом эттирмоқда. Яқинда суратга олиш ишлари тугатилиб, экран томон йўл олган «Ёрдамчилар» номли картина мультипликаторларимизнинг ўз мухлисларига янги туҳфаси бўлди.

Алексей Устименко билан ҳамкорликда ёзган ўз сценарийси асосида режиссёр Лариса Полевая яратган бу фильмдаги расмларни рассом Татьяна Хорошева чизган. Бу картина оиладаги меҳнат тарбияси ҳақида бўлиб, болалар мафкурасига мослаб, ғоят қизиқарли тарзда суратга олинган.

У. АБДУШОҲИДОВ.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

ТАҚАЧИ

Йўл ёқасида жойлашган мўъжазгина устахонадан сандонга бир маромда урилаётган болға овози қулоққа чалинади. Бу — ёши 80 дан ошган кекса уста Толиб отанинг тақа ясаётган болғасидан чиққан садо. Устанинг ёшларга хос, абжир ҳаракатлари кишининг ҳавасини келтиради.

Уста Толиб ўз меҳнат фаолиятини инқилобдан илгари бошлаган. 1915 йилда Туркистон халқи ўз бошидан оғир кунларни кечирмоқда эди. Халқ оч-яланғоч. Турмуш машаққати 11 ёшли Толибжонни қўлига болға олиб чилангарлик қилишга мажбур қилди. Ҳар куни отасининг қилаётган ишларига разм солиб юрган бола тез орада касбни эгаллаб ўзи мустақил ишлай бошлади.

Колхозлаштириш даври бошланган йиларда у Толибжон эмас, уста Толиб бўлди. Ўша пайтларда Тошкент атрофида тузилган «Ўзбекистон», Ленин номли колхозлар учун арава ясади, кетмон, белкурак, чопқи қилди, колхозларнинг отларини тақалади.

— 1935 йилдан бошлаб колхозга ер ҳайдайдиган тракторлар кела бошлади,— дея хотирлайди уста. —Шунгача колхозлар учун сўқа (ер ҳайдайдиган уч тишли плуг) ясардим.

Фашист босқинчилари Ватанимиз тупроғига бостириб киришганда, қўлда урушга бормаслик ҳуқуқини берувчи ҳужжати бўлишига қарамай, Т. Обидов кўнгиллилардан бўлиб фронтга отланди. Тула, Орёл шаҳарларини озод қилишда қатнашди. Кўрсатган жасорати учун Ватаннинг бир қанча медаллари билан тақдирланди. Оғир жароҳатланиб госпиталга тушди, соғайгач уйига қайтди. Яна чилангарлик билан шуғулланди.

50 йил чилангарлик қилган, 30 йил бир жойда шу касбда ишлаган Толиб ота Обидов Тошкент районидаги «Ленин йўли» колхозидан пенсияга чиқди. «Пенсионерман» деб жим ўтирмади. Ота Калинин районидаги Калинин номли колхоз раҳбарларига учрашди. Уста йўқлиги учун анчадан буён ишламаётган колхоз устахонаси унинг шарофати билан яна ишга тушди. Мана, 19 йилдирки устанинг бақувват қўллари тақа «букмоқда»...

... Сандонга урилаётган болға овози тинмайди. Бу овоз гўёки меҳнатга сарфланган умр қувончини тараннум этаётгандек. Инсон ўз меҳнатини, касбини қанчалик ардоқласа, ўз навбатида меҳнат ҳам уни шунчалик эъзозлайди. Толиб ота Обидов умри бунинг ёрқин далилидир.

И. ТОШЕВ.
Й. САРИМСОҚОВ,

Суратда: Толиб ота Обидов отни тақаламоқда.

А .Зуфаров фотоси.

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

БИР-БИРИДАН ГЎЗАЛ...

Миллий бош кийимлар — ўзбек дўппилари ўзининг такрорланмас нақшин гули, жозибаси, нафис тикилиши билан диққатни жалб этади.

«Бодомча» оқ-қора гулли дўппилар гули сипо ва жозибали тикилган, «Ироқи» дўпписи гулларининг шўхлиги, ипаги рангининг жилолилиги билан ажралиб туради.

Гунафша рангли ва қирмизи тусли духобага тикилган «Чоргул» дўпписи ғоятда нафислиги билан кишига кўркамлик бахш этади.

Нозик дид билан тикилган Марғилон дўппилари гули капалак қанотини эслатади.

Республика Енгил саноат министрлигининг бадиий буюмлар фабрикаларида ана шундай ранг-баранг ва бир-биридан гўзал нафис дўппилар тикиб чиқарилмоқда.

Бу дўппиларни универмаглар ва «Совғалар» ихтисослаштирилган магазинларидан сотиб олиш мумкин.

Дўппиларнинг баҳоси 1 сўм 80 тийиндан 46 сўмгача.

«УЗМЕСТПРОМ» ИЛМИЙ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ (ТЕЛЕФОН 76-47-11).

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ (телефон 45-37-27).

ТУЙТЕПА МЕТАЛЛ КОНСТРУКЦИЯЛАР ЗАВОДИГА

электр пайвандчилар, токарлар, фрезерчилар ва электр кўприкли кран машинистлари

КЕРАК

Завод бир йил мобайнида қулай квартира билан таъминлайди.

Мурожаат учун адрес: 702332, Тошкент область Ўрта Чирчиқ райони, Янги ҳаёт посёлкаси (Инқилоб хиёбонидан «Тошкент-Тўйтепа» автобуси, заводгача эса маҳаллий автобус қатнайди.

КАЛИНИН РАЙОН СУҒОРИШ СИСТЕМАЛАРИ БОШҚАРМАСИГА **катта бухгалтер**

(йиллик мукофотни тўлаш шарти билан бош бухгалтер ҳуқуқида)

КЕРАК

Бизнинг адрес: Тошкент область, Калинин район маркази, У. Юсупов кўчаси («С. Раҳимов» метро станциясидан 178,153-автобуслар қатнайди). Телефон 77-56-51.

Тошкент область Совети ижроия комитетининг уй-жой коммунал хўжалик бошқармаси коллективи бошқарма бошлиғи Х. А. Аҳмедовга онаси **Мубор ТОШМЕТОВАнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТВ

БУГУН

МТ I

9.00 «Время».
9.40 «Қувноқ стартлар».
10.25 «Картина». Уч серияли телевизион бадиий фильм. 2-серия.
11.50 «Украина гулдастаси». Фильм концерт премьераси.
12.20 Янгиликлар.

* * *

15.00 Янгиликлар.
15.20 «Қадрдон ўтмиш». Ҳужжатли фильмлар: «Адмирал Макаров», «Шеъриятнинг шифобахш ҳавоси», «Асрлар оша саёҳат».
16.10 «Рус тили».
16.40 «Иссиқкўл билан мулоқот». Телефильм.
17.00 «Изланиш».
17.20 «А. Гайдар қаҳрамонлари — экранда», «Барабанчининг тақдири». Бадиий фильм.
18.45 «Ҳамдўстлик». Тележурнал.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 «Ўрдакча Вилли». Мультфильм премьераси (3 ва 4 фильмлар).
19.50 «Ҳаётимиз программаси». КПСС Марказий Комитети лойиҳаларини муҳокама қиламиз. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР ФА вице президенти, академик А. Л. Яншин.
20.10 «Картина». Уч серияли телевизион бадиий фильм премьераси. 3-серия.
21.30 «Время».
22.05 «Оқшом тароналари».
22.55 «Дунё воқеалари».
23.10 «Самбо кураши бўйича СССР мутлақ чемпионати.
23.40 Ямал—ненец автоном округи ёшлар миллий ашула ва рақс ансамбли ижро этади.

МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 «Табиатнинг бебаҳо инъомлари». Телефильм.
9.35 ва 10.35 М. Ю. Лермонтов. «Бородино» 4-синф.
10.05 ва 14.00 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
11.05 География. Африка. Саванналарнинг ўсимлик ва ҳайвонот дунёси.
11.35 ва 12.40 Тарих. 7-синф. Куликово жанги.
12.05 Мактаб ўқувчиларига — физиология ва гигиена ҳақида. Оталар — оналар ва болалар.
13.10 Табиатшунослик. 4-синф. Об—ҳаво ва уни олдиндан билиш.
13.30 М. Е. Салтиков-Шчедрин. Эртаклар. 9-синф.
14.30 «Асли болаликдан». В. Панова асарлари асосида.
15.30 Мактаб ўқувчиларига—нон ҳақида. Ота даласи.
16.00 ва 18.30 Янгиликлар.
18.50 «Болалар уруш-уруш ўйнашарди» Ҳужжатли фильм премьераси.
19.00 «Шахмат мактаби».
19.30 «Ҳаракат хавфсизлиги учун».
20.00 «Аввалам бор мен врачман». Телефильм.
20.30 «Тунингиз ҳайрли бўлсин, кичкинтойлар».
20.45 Реклама.
20.50 Баскетбол. Европа чемпионларининг кубоги. Хотин-қизлар МАСК—«Агон» (ГФР).
21.30 «Время».
22.05 «Рядовой Дедов ёзи». Телевизион бадиий фильм.

ЎзТВ I

7.30 Ритмик гимнастика.
7.50 «Салом, кичкинтойлар! Мультфильм.
8.00 «Тонгги тароналар.
8.10 «Ўринбосарлар улғаймоқда.
8.30 «Ахборот».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.15 «Кумуш ўтлоқ». Фильм-концерт.
19.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Интернационал дўстлик клуби».
19.30 «Ахборот». (рус.).
19.45 «Жадаллаштириш йўлидан». СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг 1986—1990 йилларга ҳамда 2000 йилгача бўлган даврга мўлжалланган Асосий йўналишлари лойиҳасининг муҳокамаси.
20.15 «Оққушлар керак». Телефильм.
20.30 «Ахборот».
20.50 Ўзбекистон композиторларининг асарларидан эстрада концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.05 П. Телегенов. «Бир фожиа изидан». Телеспектакль. 3-қисм.
23.10 «Бугун оламда нима гап?» Халқаро аҳвол кундалиги.

ЎзТВ II

9.00—16.05 МТ II.
18.05 Кўрсатувлар программаси.
18.10 Математика. Тенглик ва тенгсизлик.
19.10 Телефильм.
19.30 «Ахборот». (рус.).
19.45 Ритмик гимнастика.
20.05 «Қишлоқ ҳаёти». (рус.)
20.30 «Ахборот».
20.50 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. Катталиклар орасидаги муносабатлар (рус.).
21.30 МТ II.

Редактор ўринбосари
Р. УМАРОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ
/ "Ташкентская правда" /
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ОБКОМА КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА И ОБЛАСТНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700047, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

Редактор қабулхонаси—325351; редактор ўринбосарлари— 335885; 325747, 337916, 325748; масъул секретарь—334808, 325353; секретариат—325750. БЎЛИМЛАР: партия турмуши— 325778; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 337010, 325749; қишлоқ хўжалиги—325647; пропаганда —325553; совет қурилиши—325645; маданият —325767; ахборот ва спорт —337010, 325733; хатлар ва оммавий ишлар—334048, 325354; фельетонлар ҳамда ҳарбий ватанпарварлик —325556; редакция бўйича тунги навбатчи —334808, 325353.